

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsako sredo opoldne, z Stane za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. — —
ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. — —

Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne,
mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 lir v visočini enega cm v enem stolpu.
— — List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. — —
— — Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. — —

V težkih dneh.

Zadnjič smo pisali o težkih bojih, ki groze uničiti vse svoboščine naše dežele in nas hočejo razkosati, da bi bili zapisani čimprejšnjemu poginu. Napeti položaj se je v zadnjih dneh — navidezno vsaj — nekoliko omilil in rodilo se je v nas novo upanje. Toda samo za hip. Zopet moramo beležiti novo nasilje, ki kruto žali naš narodni ponos in nam kriči, da je ves naš trud, da bi prišli z italijanskimi sodržavljani do mirnega sožitja, brezuspešen, da se moramo zavedati samo trde resnice: država, v kateri živiš, te ne smatra za enako vrednega državljana; postal si suženj in suženj ostaneš kljub vsem lepim zakonom! Zavedaj se, da so fašisti tvoji glavni gospodarji, ki ti lahko vsak hip razbijejo glavo.

Priobčujemo brez nadaljnjih pripomb poročilo o dogodkih, ki so se pripetili zadnjo nedeljo v Puli.

»Edinost« poroča:

V nedeljo dne 22. t. m. se je imel vršiti v Puli občni zbor tamkajšnje »Posujilnice u Puli«. Zborovanje je bilo objavljeno oblastvu, ki je dalo tudi potrebno dovoljenje. Ravnatelj omenjene posujilnice je naglašal, da ne gre za političen, temveč zgolj gospodarski sestanek, nakar mu je kav. Sonnino dal izrecno zagotovilo, da so prizadeti lahko brez skrbi ter da bo kvestura poskrbela s svoje strani, da se ne bo nič dogodilo. Kakor po navadi pa je prišlo tudi to pot drugič. Tik pred začetkom seje okoli 10¹⁵, ko je bilo zbranih kakih 20 odbornikov, se je na ulici in v veži nenadoma zagnal krik in hrup, a takoj nato je vdrlo v poslopje kakih 50 mladeničev, ki so bili vsi oboroženi z debelimi gorjaci in žilavkami. Eni so zasedli vežo in stopnice, medtem ko so drugi drveli v dvorano, kjer se je imel vršiti občni zbor. Čim so bili v sobi, so zavpili: »Ecco i capi!« (Tu so poglavarji!) in začeli prisotne neusmiljeno in nečloveško pretepati z gorjaci. Nekateri od odbornikov so padli pod udarci takoj v nezavest, druge so sunili iz dvorane in po stopnicah navzdol. Toda tu so prežali nanje drugi, ki so nesrečnike tolkli z gorjaci od leve in desne strani. Na ta način so bili težko ranjeni gg. Mihovilovič, Klekič, Rosanda in Crljenica, a gg. dr. Kajin, Opašič, Žunič in drugih 12 odbornikov so bili k sreči le lahko ranjeni. Ko so tako izvršili svoje kulturno in lepo delo, so se nasilniki odpravili v svoj sedež, pojoč pesem »Giovinezza« (fašist, himna) naravnost proti ul. Sergia. Šele tedaj, t. j. ko je bilo vse končano, je prihitelo na lice mesta kakih 50 kr. stražnikov in orožnikov. Medtem pa so se nekateri naši ranjenci zatekli v bliž-

nje lekarne za prvo pomoč, a tiste, ki so bili težko ranjeni, so morali prepeljati v kočijah v bolnišnico.

Spoštujte svetinje svojega ljudstva!

Kakor pozdravljamo z veseljem vsako prizadevanje za kulturno in polit. prosveto ljudstva, — tako nas veseli tudi, da skuša naša akad. mladina — zbrana v fer. društvu »Adrija« — postaviti v službo ljudske izobrazbe znanje, ki si ga je nabrala na vseučiliščih. Nikakor pa bi ne mogli trpeti, da bi se pod krinko znanosti in pod idealno firmo ljudske izobrazbe na javnih predavanjih pogrevale že zdavno ovržene protiverske teorije, ki ne morejo imeti drugega namena, kakor da žalijo verski čut našega ljudstva, — da vzbujajo v manj izobraženih in omahljivih značajih verske dvome, ki si jih — samim sebi pripuščen — ne bodo mogli nikdar rešiti, — da tako polagoma spodkopavajo vero, edino res trdno in pravno podlago za vsak resničen prerod človeške družbe. Taka vse obsodbe vredna predavanja prireja zadnje tedne akad. fer. društva »Adrija«. V naše glasilo smo brez posebeja sprejemali naznanila o predavanjih, ki so se vršila v Solkanu, Mirnu itd. »o svetovnem in življenjskem nazoru« ter o človeški vesti, ker smo bili prepričani, da se naša akad. mladina zaveda velike odgovornosti, ki jo sprejme vsakdo naše, ko stopi v javnim predavanjem pred naše ljudstvo. Toda varali smo se. Prišli so glasovi z dežele, da širi »Adrija« namesto prave izobrazbe — strupene teorije med ukaženim narodom. Poslali smo svojega zastopnika k predavanju »o človeški vesti« in smo dognali da se širijo sledeči nauki potom »prosvetnega« društva: Ali Bog biva ali ne, ne moremo znanstveno dokazati; zato je trditev bivanja božjega ravnotako zmotna kot njega zanikanje. — Človeška duša ni neumrjoča in se razlikuje od živalske le zato, ker misli in to le radi bolj razvitega živčevja. — Vera je stvar samega čustva in je le v toliko opravičena, v kolikor se strinja z ljudskimi zahtevki vesti. — Da moramo hoditi k maši, se postiti itd., to so le zmotna prepričanja, ki se jih izobražen človek polagoma otreša in se jih bo človeštvo na višji stopinji razvoja gotovo otrešlo. — Visoko razvita vest bo popolnoma nadomestila vero. — Vera se lahko obdrži, če se odpove dogmam t. j. verskim resnicam, ki jih mora vsak vernik verovati. — Kristus je ravnotako kot Mohamed ali Buddha le genij vesti in nič več. — Med krščanstvom in drugimi verstvi ni bistvene razlike. —

Znanost ne stoji na stališču svobodne volje. Za znanstvenika je po sebi umevna stvar, da v kruhu ne more biti Bog itd. itd. Tu imate pač seznam vseh krivih ver, kar jih je kdaj nastopilo v boju zoper krščanstvo in obenem vrsto suhih trditve, katere dokazati se je predavatelju zdelo odveč. Ni čuda! Saj ta metoda je znana vsem, ki se pečajo z moderno filozofijo. In glejte ironijo brez primere: gospod, ki take stvari predava in v sicer lepi, a prav zato tem varnejši obliki spodjeda tla veri našega ljudstva — se upa v isti sapi trditi: Škoda je, da je začela vera našega ljudstva prezgodaj pešati. Naš zastopnik je v debati dovolj jasno dokazal, da ni vse tako samo po sebi umevno kar je trdil govornik in da je velika sramota za kulturno Evropo, da s svojo nekritično »kritiko« z velikim navdušenjem leti za vsako »kapaciteto«, ki se danes dvigne in jutri v jarku obleži — da le dvigne svoj glas proti veri, zlasti proti katoličizmu — medtem ko na drugi strani tako brezvestno prezira krščansko filozofijo, ki ima za seboj že večstoletni razvoj. —

Ob koncu debate je izjavil predavatelj, da je bil njegov namen, le ta vzbuditi pri poslušalcih nekoliko več kritičnega duha. Zares, mnogim je pač treba nekoliko več kritike, sicer bi ne sprejemali vsake še tako škodljive duševne hrane z odobravanjem.

Ni naš namen napadati mladega predavatelja, saj smo občudovali njegovo pridnost in dobro voljo. Njemu iz srca želimo, da bi se s svojim kritičnim duhom otrešal slabih vplivov šole, v katero je začel. — Od akad. ferial. društva »Adrija« pa prav odločno zahtevamo, da nadzoruje svoje predavatelje, ker sicer bi morali mi sami prevzeti to nalogo. Mi iskreno želimo skupnega sodelovanja vseh kulturnih organizacij za resnični napredek našega preizkušenega ljudstva. Toda naše sodelovanje se ne ha, kakor hitro se rušijo krščanski temelji, na katerih sloni vsa prava omika. Vsa odgovornost za morebitne neljube in škodljive boje pade na tisto stran, ki je žalila naša čustva in naše versko prepričanje.

Iz Kmetsko-Delavske Zveze.

V zadnji »Gor. Straža« smo pojasnili, zakaj ni mogla ta organizacija nadaljevati svojega živahnega delovanja. Izmed mnogih ovir smo navedli samo nekatere.

Danes pa pozivljamo že ustanovljene skupine Kmetsko-delavske zveze, kakor tudi kmete in delavce iz vseh občin, v katerih še ni ustanovljena skupina te organizacije, da se priključijo v

tajništvu K. D. zveze, v Gorici Via Mazzini št. 5. ustmeno ali pismeno ter da izrazijo svoje želje po shodih, po socialnih tečajih in po ustanovitvi skupine te organizacije v svoji občini. To je potrebno radi tega, da lahko izdela tajništvo delovni organizacijski načrt.

Načrt pa mora postati v najkrajšem času resničnost — to je, vsaka občina, vsaka vas mora biti organizirana v Kmetsko-delavski zvezi.

Do danes smo ustanavljali Kmetsko-delavske zveze v obliki samostojnih društev. Ta oblika nam je dala mnogo dela in povzročila mnogo ovir od strani civilnih komisarjatov. Za društvo je bila potrebna prošnja za potrditev pravil, potreben je bil prevod slovenskih izvirnih pravil, kolki, popravki i. t. d. Same sitnosti in ovire, da ni bilo naše delo tako uspešno, kakor smo mi hoteli in želeli in kakor so zahtevale življenjske potrebe našega ljudstva. Zato smo se odločili organizirati kmetsko-delovno ljudstvo na Primorskem v obliki navadnih skupin, ali sekcij Kmetске delavske zveze. Ta način organizacije je udomačen pri vseh. Naše sekcije bomo imenovali skupine.

V Trstu smo se dogovorili pri najboljšem pečatarju da nam napravi pečate za vse skupine Kmetsko-delavske zveze. Skupinski pečat bo mogel in bo imel napis: »Kmetsko-delavska zveza Skupina n. pr. Komena«. Vse že ustanovljene skupine naj se takoj javijo ustmeno ali pa po dopisnici pri centralnem tajništvu K. D. zvez v Gorici, Via Mazzini 5. da jim naroči pečat. Pečat naročijo lahko tudi kmetje in delavci iz občin, ki želijo, da se v njihovi občini ustanovi skupina Kmetsko-delavske zveze. V ta namen naj izberejo nemudoma pripravljalni odbor 3-5 članov za ustanovitev skupine K. D. zveze. Vsak član Kmetsko-delavske zveze dobi izkaznico, ki so že izgotovljene.

Kmetje in delavci na noge! Naši kmetje in delavci morajo še to zimo doživeti dan glavnega-delegacijskega zborovanja Kmetsko-delavske v Gorici, ko se bodo lahko s ponosom trkali na prsa in opravičeno izjavili: Naša volja je volja primorskega ljudstva, naše zahteve so zahteve slov. dela dežele! Mi smo kovači svoje lastne usode. Organizacijo Kmetsko-delavske zveze smo s trudom in največjo ljubeznijo ustvarili! To organizacijo bomo branili in ljubili.

Tajništvo Kmetsko-delavske zveze v Gorici.

Širite naš list!

Mrs. Craik:

Brižki kipar.

(Iz angleščine F. Š.)

Konečno se je Andrejevo delo bližalo koncu; lesena skulptura je bila dovršena.

S končanim delom je padlo navdušenje, ki ga je vzdrževalo doslej. Umetnik

Zadnji svoj občutek je daroval umorjena duša se je spet pogreznila v obup. Je, vsedel se v obupu. Jerica se ga je ti-voruru; odslej je ostal prazen. Oddaljit se začela, toda onemeli umetnik ni imel zanjo ne besede ne topla objema.

»Oče, dragi oče, kaj si jezen? Kaj si huč na svojo malo deklico?« Hčerka je vstala in poslušala odtrgati očetu roke od obraza.

Zdelo se je, da se Andrej komaj zaveda njene prisotnosti; semtertje je vzdahnil rekoč: »Dovršil sem delo, naj umrjem sedaj ker ni več upanja....«

Prestrašeni otrok, ki ni poznal očetove obsedbe je pričel plakati, toda solze so ostale neopažene.

Uro kasneje so vstopili brižki sodniki, da si ogledajo dovršeno delo. Dasi je bil sloves umetnika zelo velik niso pričakovali tolikega razočaranja. Misel je bila: Večna pravica; — Ne ženska z zavezani-

mi očmi in tehnico, temveč angelj, zreč, vse videč, ki vse opazi in kaznuje krivico.

Ogledovali so si molče to delo in se okrenili do umetnika. Ta je stal od zadaj bled in potr. Jeden izmed njih, star mož je bil ganjen do solz. Spozabil se je bil uradnega dostojanstva, prijel jetnika za roko in ga peljal do sedeža.

»Zakaj stojite gospod Andrej, saj ste še tako šibek!« je rekel sočutno; »sedite mirno dokler občudujemo Vaše krasno delo!«

Umetnik se je udal brez ugovora; bil je pasiven kakor dete. Jerica ki se je bila preplašila tujcev se je spet približala in stala tiho za očetom, tesno se držeč njegove obleke. Dva sodnika sta opazovala delo in nista mogla skrivati velikega začudenja.

Oko umetnika je v trenutku zaplamtelo v umetniškem zanosu, toda senca melanholije s je le kmalu zlila čez oko.

Vse je izgubljeno je odvrnil; nikoli ne morete izbrisati preteklosti, niti oprati madeža na imenu svojih otrok, nikoli vrniti očetu življenja, kakoršno je bilo.

Sodniki so se spogledali in najstarejši je izpregovoril:

»Še je upanje gospod Andrej; imate pogum da poslušate?«

Umetnik je planil po koncu: »Le to mi povejte, da je dokazana moja nedolžnost; Boga bodem hvalil in radovoljno umrem.«

»Toliko Vam ne moremo še povedati« je rekel eden izmed njih, videč skrajno razburjenost Andrejevo.

»Osrčite se, marsikaj se je razkrilo danes« je nadaljeval najstarejši, ki je bil prej izkazal Andreju prijaznost. »Pomirite se, ker v kratkem zveste kaj veselega; niti ni izključeno dragi moj, da se Vam še jutri odklene ječa.«

Sodniki so odšli, pustivši jetnika samega v divje-nemirnem razpoloženju srca. Cel ta dan je predsedal z Jerico v naročju v neprestanem poljubljanju otroka in stiskanju k sebi. Včasih je zaplakal kakor dete. Za vse vprašanje dobrega otroka je imel samo odgovor: »jutri ljubo dete, da jutri se vrneva v zlato svobodo!«

Ko pa so prišli zvečer stražniki, da odtrgajo Jerico za čez noč od očeta, je ta komaj odtrgal nežni ročici od svojega vratu, le z obljubo, da pride tudi on jutri domov.

»Pridi jutri!« je klical srečni otrok; saj boš zapustil ta mračni kraj in se ne vrneš nikoli več sem!«

»Bog varuj, da bi se vrnil; ne dete, nikoli več!« je odgovoril oče globoko ginjen.

»Skupaj bodeva odšla domov pojdeva« je nadaljeval otrok.

Obljubil ji je, še enkrat tesno objel in jo položil na tla, ker so se mu onemogle roke šibile pod to sladko težo.

»Domov pojdeva....«

Govoril je resnico.

Komaj je napačil zor naslednjega jutra so vstopili uradniki v ječo, noseč veselo poročilo.

Tujka, Italijanka, ki se je nekoč mudila v mestu, se je vrnila nazaj in izpričala pred sodnijo, da je prejela pismo od Melhijora Kunst, datirano usodepolnega dne, kjer je napovedal svoj samomor in označil kraj in prostor, kjer so ga potem našli.

Andrej je bil nedolžen. Celo mesto se je radovalo.

Prišli so v ječo z veseljem naznanilom, toda kipar se ni zganil.

Sedel je, pri mizi, glavo podprto z rokami, dvignjeno, obraz proti umotvoru. Iz oči je sijal čuden sij.... smrti.

Počilo mu je bilo srce od radosti.

(Konec.)

OBČINE IN CERKVENA OSKERBNIŠTVA!

V novi cerkvi v Opatjemselu pušča skozi streho, v cerkvi v Volčah ne vedo kam postaviti oltar, v Štandrežu in Renčah zidajo cerkev že tri leta, v Kanalu zidajo mesto zvonika steber, šola v Kanalu je potrebna zopetne poprave, itd. itd. »Le dajte zidati javna bitja vladnemu tehničnemu oddelku!«

Županstva in cerkvena oskrbnštva, oziroma se okoli in vprašajmo, kako so zidana od vlade obnovljena poslopja, koliko je bilo izdanega denarja in za koliko je bila obremenjena hiša. Da bi vsaj vojni oškodovanec prišel do hiše! V Čezsoči se je vojnemu oškodovancu podrla hiša nad glavo in revež je šel na Hipotečni zavod po predujmu, da stavbo zopet popravi. Nočejo mu ga odobriti, ker je izdal ženijski oddelček ogromne svote za njegovo hišo. Tako nima ta vojni oškodovanec ne denarja in namesto vzpostavljenе hiše pol podrto stavbo. Na stotine je drugih takih vnebovpijočih slučajev. Ti oddelki so postopali z županstvi in cerkvenimi oskrbnštvi kot z bebi. Načrt je bil napravljen, delo je šlo na dražbo, pričelo se je z zidanjem — ki ni nikoli končalo in končno se je naznanilo lastniku ali oskrbniku, da lahko gre noter. Umljivo je, da najde oskrbnik cerkev, ki vsled nepraktičnosti prostorov niti od daleč ne odgovarja liturgičnim predpisom, zidava je slaba in ne pomaga protestirati, kajti kar je storjeno je storjeno. Lepo šolo v Brestovici so pokvarili na ta način, da so sezi dali dva vogala, ki se ne moreta statično vzdržati. Učitelj mora napraviti posebej barako za ekonomske potrebščine. Koliko razlike je med onimi zneski, ki jih porabijo tehnični uradi za obnovo in med zneski, s katerimi si zidajo vojni oškodovanci sami! Vlada se tega zaveda in je zato izdala zakon, naj si ne samo zasebniki marveč tudi javna bitja, to je občine in cerkvena oskrbnštva, zidajo v lastni režiji. S tem si prihrani vlada milijarde.

Županstva in cerkvena oskrbnštva, zavedajmo se, da se naša poslopja ne obnavljajo za eno leto, marveč za deset in stotine let. Kdor hoče imeti vedne stroške in nikdar popravljenih poslopij, naj le odda vzpostavno vladnemu tehničnemu oddelku. Nočemo, da bi nas potomci proklinjali, ker nismo skrbeli za poslopja in vsak izgovor bi bil neopravičljiv, ko je vendar znan zakon, ki odreja zidavo v lastni režiji. Pokažimo, da smo vredni zastopniki ljudstva in da se županstva in oskrbnštva ne ustrašita vsakega frakarja. Povejmo jim, da so delali doslej z nami tako, ker so imeli moč v rokah, ali to moč jim je iztrgal zakon, ki izrecno nalaga, da si obnavljamo sami.

Občine in oskrbnštva, zavedajmo se, da imamo moč v rokah in se ne bojimo niti groženj, zakaj ti organi nimajo opraviti le z eno občino ali cerkvenim oskrbnštvom, nego s celo deželo. Združeni smo v zadrugi in varovanje interesov, urejanje in odločevanje je enotno. Naj ve tudi vlada, da se ne klonimo samolastnim željam in zahtevam par podrejenih organov — uradnikov, marveč smo ljudje, ki spoštujemo zakon.

Našli so se celo uradniki, ki so šli s svojimi intrigami tako daleč, da je izdal generalni civilni komisariat okrožnico, v kateri se sicer pravi, da se nima nič proti obnovitvi v lastni režiji, a odsvetujejo tako obnove in agitirajo, da se izroče dela njim. Kaj imajo oni svetovati, kaj nam je napraviti vemo že sami. Komaj so dočkala županstva in oskrbnštva, da bode iztegnjen odlok tudi na Primorsko, in sedaj naj vam gremo na limanice! Smo imeli dovolj tehničarjev, ki so nam zidali cerkve in jih imamo zadostno število za obnovo. Dolžnost tehničnih organov je kontrolirati, ali se uporablja vladni denar v prave svrhe, ne pa da se vtikajo v notranje zadeve; zahtevamo, da pustite občinam prosto, da si obnavljajo, kakor žele. S tem ne zahtevamo nič več nego kar se je priznalo občinam v notranjosti države.

Županstva in cerkvena oskrbnštva, vedite, da odreja ministarstvo obnavljati v lastni režiji. To podrejenim organim ne diši ker se jim gre za stolce. S tem da delamo v lastni režiji ne zahtevamo več, kakor določuje zakon. Odbori za drug, bodimo zato korajžni in pokažimo, da zavedamo dolžnosti in tudi pravic.

Politika.

Zadnjikrat smo obširno poročali o dogodkih, ki so za nas in našo deželo življenjskega pomena: o bojih za avtonomijo in o vprašanju razkosa naša pokrajine. Danes ne moremo poročati še o nobenih končnih dejstvih, vendar lahko ugotovi-

mo, da se je položaj nekoliko omilil. S tem sicer ne mislimo reči, da se je položaj za nas zboljšal, temveč samo, da se je vihar, ki je hotel v hipu vse odnesti, nekoliko pomiril: pričela so se razpravljanja in pogajanja. Odpor proti Vidmu je pri naših italijanskih strankah tako velik, da so se mu morali pridružiti tudi fašisti. Odšla je že v Rim deputacija, ki ima nalogo, da na mednarodnih mestih zagovarja stališče tukajšnjih laških strank. Ker je celotno vprašanje še v razvoju, ne moremo za danes podajati podrobnosti o našem stališču. Povejmo lahko samo, da je naše politično vodstvo takoj napravilo vse potrebne korake in italijanskim strankam jasno obrazložilo naša načela.

Kot kronisti naj navedemo samo nekaj dogodkov iz zadnjega časa.

Položaj centralne vlade v Rimu še ni razjasnjen. Vrše se neprestano pogajanja. Fašisti so očividno nekoliko ponehali in se volitve v državni zbor najbrže ne bodo vršile pred spomladjo. Državni zbor je sklican za 7. novembra.

Osemdesetletni Giolitti sili zopet v ospredje. Tudi D'Annunzio razvija živahno delovanje in je dosegel zvezo med fašisti in združenjem mornarjev.

Kakor smo zadnjič poročali, je osrednji urad za nove pokrajine v Kimu ukinjen, ter so gen. civilni komisarijati v Trstu, Tridentu in Zadru spremenjeni v prefektore. Za prefekta v Trstu je imenovan prejšnji namestnik gen. civilnega kom. Mosconija comm. Crispo Moncada. Usoda vicegeneralnih komisarijatorov, kakor goriškega, še ni znana.

Na Angleškem je prišlo do krize. — Lloyd George je podal demisijo in bo novi mož, kakor smo že zadnjič poročali, najbrže Bonar Law, vodja konservativcev.

Dobro informirani washingtonski dopisnik lista »Times« poroča, da se pričakuje v kratkem temeljita izprememba v stališču Združenih držav napram orient-skemu vprašanju. V washingtonskih političnih krogih se govori o oficijelni udeležitvi Amerike na mirovni konferenci. Ni izključeno, da bo prezident Harding pripravil poslati na konferenco zastopnika Združenih držav s posebnim naročilom, da se udeleži edino le diskusije o svobodi morskih očin, njegova navzočnost pa mihakor ne bo imela za Združene države obveznih posledic v administrativnih odredbah mirovne konference.

»La Tribuna« poroča, da zasedejo italijanske čete v kratkem Dedeagač, ki je bil nekoč bolgarsko pristanišče na Egejskem morju.

»Times« prinaša vest, da je sovjetska vlada sklenila s Perzijo tajno pogodbo, v kateri se Perzija obveže, da prepuosti v slučaju vojne med Angleško in Rusijo sovjetsko vojsko preko svojega ozemlja v Mezopotamijo.

Iz Washingtona poročajo, da predsednik Harding nikakor ni opustil misli na mednarodno konferenco, ki se ima sestati tekom zime. Imela bo povsem gospodarski značaj, in Harding hoče izločiti vsako politiko. V zadevah, v katerih se je izjalovila haaška konferenca, naj bi Hardingova dosegla uspehe. To priliki hoče porabiti Amerika za razgovor s svojimi evropskimi dolžniki. Državni departement oficijozno razglša, da Amerika sili na to, da se Evropa razoroži in plača svoje dolgove. Amerika tudi nikakor ni nenaklonjena pomoči v evropskih zadevah, ako se pri prihodnji konferenci pokaže, da hoče Evropa to stvarne ameriške želje upoštevati.

Domače novice.

+ Razgovor drja Besednjaka s »Piccolo della Sera«. V zadnji »Straži« smo priobčili razgovor, ki ga je imel dež. odbornik dr. Besednjak z dopisnikom »Piccola della Sera« o sklepu videmskega občinskega sveta, da naj se prikljopi goriška dežela videmski pokrajini. Izvajanja drja Besednjaka so posneli ali o njih pisali največji italijanski listi. Poročali so o razgovoru časniki Nittijeve skupine: »Il Paese«, »Il Mondo« in »L'Epoca.« ki izhajajo v Rimu, nadalje sta pisala o stvari rimska lista »La Tribuna« in »Il Messaggero.« O razgovoru je poročala »La Sera« iz Milana, »La Gazzetta di Venezia« iz Benetk, nadalje »La patria del Friuli.« »Il Friuli«, »Il Giornale di Udine« in tržaška »Era Nuova.«

To so listi, katere je moglo uredništvo zasledovati. Ostalega časopisja žal nimamo v pregledu.

»Giornale di Udine« je odgovarjal drju Besednjaku v dveh številkah. Oglasil se je v njem k besedi tudi tisti občinski svetovalec iz Vidma, ki je stavil v obč. svetu znani predlog proti Goričanom. Opravičeval se je, da so ga prisilili k temu koraku knski dogodki in zagotavljal Slovence, da jih Videm ne bo potiljančil. V

»Piccolo« je povzel nato besedo videmski župan Spezzatti in rotli primorske Italijane, naj se združijo z Vidmom, da se rešijo slovenske nevarnosti. Tudi bivši minister za kolonije Girardini je začel braniti v »Piccolo« zahteve Vidma. Mož trdi, da so Slovenci prišli na Goriškem do moči in vpliva, ki jim nikakor ne pritiče. Goriški Italijani so postali odvisni od Slovencev, ki so prevzeli kar vodstvo goriške politike. Razgovor drja Besednjaka z urednikom »Piccola della Sera« je dokaz, da so se Slovenci polastili goriškega mesta. Gospod Girardini pa ni ovrget niti ene trditve drja Besednjaka.

Ker so videmski listi zatrobili v svet, da so se Slovenci odrekli svojemu avtonomističnemu programu, bo dr. Besednjak — kakor smo izvedeli — na ta očitek odgovoril obširno in izžrpn pred italijansko javnostjo in razložil pri tej priliki temeljne zahteve Slovencev.

Pozor županstva! Kakor izvemo hodijo po naših županstvih kontrolorji oddelkov za razstreljevanje municije in zahtevajo, naj jim županstvo potrdi, da razstrelbe v področju občine niso povzročile nobene škode. S takim potrdilom bi seveda vse odškodninske zahteve občanarjev postale brezpredmetne in brezuspešne. Ker vemo, da imajo občine in posamezniki mnogokje občutne škode vsled razstreljevanja, opozarjamo županstva, naj bodo previdna. Ne podpisujte ničesar, dokler ni prizadeta škoda docela povrnjena!

Poroka. Dne 13. t. m. sta se poročila g. Anton Ferlat, strokovni učitelj v Rupi pri Mirnu in ga. Ida Mozetič, rojena Povodnik iz Mirna. Obilo sreče!

+ Učiteljsvu goriškega okraja se priporoča polmoštevno udeležbo pri zborovanju dne 2. novembra t. l. ob 10. uri v »Trgovskem Domu« v Gorici, ker namestavamo osnovati lastne tečaje v Gorici, Ajdovščini in Kanalu za pouk in predavanje v italijanskem jeziku ob četrtkih in nedeljah radi od oblastev zahtevanih izpitov. Prihlase za tečaj v Gorici sprejema tovariš Alojzij Urbančič v Mirnu, za tečaj v Kanalu nadučitelj Alojzij Verč, a za Ajdovščino tovariš Franc Mermolja v Dobravljah. Podrobnosti se dogovorimo pri zborovanju!

Odbor gor. učit. društva.

+ Riž. Zadruga zveza goriška je dobila zelo ugodno ponudbo za dobavo riža. Zadruga, ki se hočejo poslužiti te ugodne prilike, naj nam sporočijo, kakšne cene plačujejo svojim dosedanjim dobaviteljem in koliko so pripravljene naročiti.

+ Zdravniška vest. Po večletni bolniški praksi se je nastanil med. dr. Rado Šfiligoj v Gorici ter ordinuje začasno v ul. P. Zorutti št. 12 celodnevno od 1. ure, dalje.

+ Katehetski sestanek. Dne 9. novembra ob 10. predpolne se vrši v škofijskem dvorcu v Gorici katehetski sestanek. Referate imata g. prof. J. Leben in g. žup. Iv. Rejec. Naj se sbratje obilno udeleže sestanka, ker bo isti dan tudi občni zbor »Zbora svečnikov sv. Pavla.«

+ Občni zbor »Zbora svečnikov sv. Pavla.« Dne 9. novembra t. l. se vrši v Gorici, ob 2. popoldne v škofijskem dvorcu (po katehetskem sestanku) občni zbor »Zbora svečnikov sv. Pavla.« Na dnevnem redu je poleg poročila odbora o dosedanjem delu tudi volitev novega odbora.

Starosta.

+ En korak dalje. Civilna oblast je poslala po naših šolah poučevati italijansko tudi razne učitelje izza starih mej. Italijansčini je odkazala vse polno šolskih ur že od drugega šolskega leta dalje, zato pa je skrbila pouk verstva po šolah s pol dnevnim poukom na eno samo tedensko uro. To se bo pa res mnogo naučil otrok pri eni tedenski uri verstva! Ali pa ta pouk ni potreben? Razširiti in več tedenskih ur bi mu morali dati, ne ga pa krčiti, zlasti v teh povojskih časih! Kako bo sicer prišla ljudska duša zopet do ravnotežja, do nesebičnosti in bratske ljubezni? Sicer pa eno vprašanje: po katerih paragrafih je vpravičena ena podrejena krajevna in četudi provincijalna oblast spreminjati državno šolsko postavo, ki je pri nas še vedno v veljavi? Po paragrafu moči nasproti brezpravni raji, kajne?! To pa je krivica in proti krivici dvigamo svoj protest. Ne jemljite našim otrokom tega, kar jim je najpotrebnejše — verske vzgoje!

+ Na razna uprašanja — naznanjamo, da izide tudi letos »GORIŠKA PRA-TIKA«. Natančneje bo objavljeno v listih.

+ Služba organista pri Sv. Luciji se razpisuje. Vodil bi tudi narodno petje. Služba je primerna za vsakega rokodelca — (zlasti urarja). Plača po dogovoru.

Ponudbe z navedbo prosilčevih razmer naj se pošljejo župnemu uradu pri Sv. Luciji — Tolmin.

+ Nekaj o vzpostavitvi po vojni oškodovanih poslopij. Z veseljem opazujemo, da je na mesto prvotnega mrzličnega razpoloženja pri vzpostavitvi po vojni oškodovanih vasi — stopila zdrava trezna doba. Povod temu je prvi bližanje zime in drugič dejstvo, da so postali oškodovanci bolj oprezní, ker je marsikateri med njimi doživel razočaranje in pretrpal težko gnotno škodo. Samo spomniti se je treba na one sladke in čudežne obljube različnih stavbnih podjetnikov in zadrug, kateri so potom brezvestnih in dobičkahželjih mešetarjev spravili dober del našega ljudstva v obupen položaj s tem, da niso mogli izpolniti prevzete obveznosti. — Ob tej priliki opozarjamo vse one oškodovance, ki še niso poskrbeli vzpostaviti svojih domov, naj se previdno varujejo pred talkimi sleparskimi ljudmi, ki še danes »popravljajo« našo deželo. Mnogo teh gospodov je k sreči že pobralo svoja šila in kopita, ker so jim postala tla pod nogami prevoča in upajmo, da jim bodo v kratkem sledili še vsi preostali. — Že svoj čas smo opozorili oškodovance na »Goriško zvezo delavnih in proizvajalnih zadrug. Gorica, Via Mazzini 4«, ki si je pridobila s svojimi množičnimi zadrugami vsestransko zaupanje. Zraven te domače organizacije priporočamo še eno zadrugo organizacijo, ki sicer nima izvora v naši deželi, je pa ena izmed prvih, ki se je ko ob začetku z vso vneto zavzela za rešitev vzpostavitvenega vprašanja in za zadrugo gibanje. Ona je ena izmed prvih, ki je vzgala med nami baklo krščanskega zadrugništva in sicer v dobi ko se je zdela, da si bodo socialisti ustvarili monopol na tem polju. Ta organizacija je »Consorzio Provinciale fra Cooperative di lavoro di Treviso« ki ima odsek v Gorici, Piazza Grande 20. Obe imenovani organizaciji zasledujeta isti skupni cilj: to je priiskrbiti z vestnim in poštenim delom zaupanje in ugled zadrugnemu gibanju. Kdor želi, da se mu vzpostavi ne le hitro ampak tudi na trdnih tleh dom, naj se zaupno obrne na označene organizacije.

+ Knjige »Goriške Matice«. »Sira-hove bukve« in »Zabavna knjižica« sta že dotiskani. Opozarjamo na oceno teh dveh knjig v današnjem listu. Koledar bo dotiskan do Vseh Svetih. — Gg. poverjenike opozarjamo, da izpostavijo vse sile, za razširjenje Matičnih knjig. — Štiri lire zmore vsak. — Kdor naroči posamezen iztis pri založništvu, mora poslati zraven štirih lir še eno liro za poštnino.

»Goriška Matica.«

+ Prvi shod tobakarnarjev cele Primorske se je vršil preteklo nedeljo ob zelo obili udeležbi v prostorih hotela »Treh kron.« Predsedoval je g. Tantarini cav. Francesco, predsednik milanskega osrednjega društva, ki je z zadovoljnostjo ugotovil vneto za stvar, ker je videl, da je bila zastopana skoraj vsa dežela. Došli so tovariši iz Istre, Trsta, Trbiža, Gradiške, Tržica, Krmina, Červinjana, Kanala, Idrije in drugod. Udeležila se je po zastopstvu tudi zveza tobakarnarjev v Vidmu. Otvoril je shod goriški predsednik g. Sardagna Ivan, povdarjajoč, da je nad vse pričakovanje iznenaden in vesel, da so njegova izpodbijanja obrodila sad. Tajnik g. Piccioli Bruno, ki ima največ zaslug za aranžiranje shoda, preide nato k dnevnemu redu. Milanski predsednik g. Tantarini, razjasnjuje zelo pričevalno, da najhujše zlo nepovoljnega stanja tobakarnarjev v Italiji tvori brezpotreben in zastarel birokratičen aparat. Ko bo ta zapreka odstranjena, kar se zgodi v najkrajšem času potom uvedbe novih zakonov bo izdatno pomagano tudi za daljne uspehe drugega značaja. O stanju tobakarnarjev na Primorskem poroča prvi tovariš Flejo iz Trsta, ki osvetljuje nesposobnost nadzorstvenih organov, ki protipostavno dovoljujejo, da izvršuje lastnik glavne zaloge v Trstu tudi prodajo na drobno in celo v lokalu, ki niti trafika ni. Omenja tudi cigaretni papir »Salto«, ki se v Milanu, v Genovi in v Turinu prodaja 40% ceneje nego tukaj. Enake nerednosti in nezakonitosti prednaša tovariš Cignitti iz Tržica. Tudi navzoči okrajni delegati iz Kanala, Trbiža, Idrije in drugod, se pridružujejo tem pritožbam in pred vsem obojajo trgovce, ki izkoriščajo žalosten položaj tobakarnarja. Ko je nato še tajnik Piccioli s krepkimi izrazi ožigosal vse nedostatke, ki se morajo takoj odpraviti ter predlagal sedaj kot začasen odnomoček bojkotiranje trvdke »Salto«, se je sestavljal zapisnik in spomenica vseh pritožb. Prebrala so se poročila odsotnih zastopnikov in slednjič poročila urada za nove pokrajine, ki obljublja v najkrajšem času izenačenje zakonov.

+ **Čistimo jezik!** Po nepotrebnem rabimo tuje besede. Pristaše ljudske stran ke imenujemo »popolare«, — tuji izraz. Obrnili smo se do enega prvih jezikoslovcev, do slovenista prof. Dr. Breznika, ki nam je odgovoril:

Gledé popolarci bi jaz smatral izraz ljudovci, s povdankom na »u«, izvedeno iz ljud = ska stranka; ljudskaši je tako rohat in štirivoglat izraz, da bi ga takoj na grnadi sežgal. Ljudovci pa je pravilna in lepa beseda.

Prav isti izraz in v istem smislu rabijo Čehi, Poljaki, Slovaki. Torej Partito popolare = ljudska stranka, a pristaši te stranke »ljudovci«.

+ **Priporočamo sveče pristnega izdelka**, od dobro znane »tvrde« Jerneja Kopač svečarja v Gorici, katere ima sedaj v razprodaji knjigarna »Kat. tisk. društva« v Gorici, ul. Carducci 2 (Montova hiša).

Dobrodelnost. Za Slov. sirotišče so darovali: P. n. gg. Franc Sivec, šolski nadzornik, letnino 10 L, gospa Gabrijela Dr. Frankova 50 L, Andrej Terčon iz Nabrežine 10 L.

Goriške novice.

+ **Trg sv. Andreja.** Letošnji trg sv. Andreja obeta biti nekaj posebnega. Goriški in okoliški trgovci in obrtniki hočejo ob tej priliki napraviti nekako razstavo (vzorčni sejm) svojih izdelkov in blaga. Vse izložbe in prodajališča bodo izvedene po natančno določenem načrtu na Travniku in drugih trgih mesta. Priporočamo slovenskim obrtnikom, da se za zadevo zanimajo in poskrbe da bodo njihovi moči primerno nastopili. Več prihodnjč.

+ **Nagrobni spomeniki za vseh mrtvih dan v Gorici.** Goriški municipij razglaš, da morajo oni, ki žele postaviti ali popraviti nagrobne spomenike umrlih svojcev, storiti to najdalje do vstevši 29. oktobra. Po tem dnevu se ta dela ne bodo več dovolila, ker se morajo pokopališča osnažiti.

+ **Shod društva Skalnice** bo v nedeljo dne 29. t. m. ob 3. pop. v Slov. sirotišču. Vabijo se vse drušvenice, naj se prav gotovo udeleže.

+ **Splošno slovensko žensko društvo v Gorici**, ki je imelo 24. t. m. svoj ustanovni občni zbor, se je že začelo gibati. Minulo nedeljo je imelo svoj prvi sestanek članic, ki sicer ni bil še tako dobro obiskan, kakor bi bilo želeli, a je bil kljub temu vendar dovolj uspešen. Na tem sestanku, ki se je vršil popoldne ob dveh v dvorani Trgovskega doma, se je poročalo o ustanovitvi odsekov v smislu pravil. **Odsek za ročna dela** pod večjim vodstvom gospe Marice Milčičev, kateri stoji ob strani cela vrsta poštvalnih gospa in gospodičen, je že začel svoje delovanje na ta način, da priskrbuje članicam in nečlanicam potrebne vzorce, ki se bodo na željo risali na primerno blago. Taki vzorci so pri trgovcih ročnih del nerazmerno dragi, društveni odsek pa jih bo oddajal z zmernim dobičkom v korist društva, odjemalci pa bodo prišli tembolj na svoj račun. Opozarjamo na ta odsek splošnega slovenskega ženskega društva v Gorici zlasti gospodične učiteljice na deželi, ki morejo tem potom dobaviti svojim učenkam prav po ceni potrebni material za ročna dela, zlasti glede narodnih vezenin, vzorcev za predpasnike, rutice, prtiče itd. Tudi dekleta po deželi naj se v slučaju potrebe obrnejo na ta odsek.

Da se to omogoči, bo **društvena tajnica** in po potrebi druge odbornice, **vsa torka, začeniš 24. oktobra t. l. od dveh do treh popoldne** na razpolago članicam za vsakovrstne informacije v **društvenih prostorih v Trgovskem domu, I. nadstropje, vhod Corso Verdi št. 24.** Istotam se bodo sprejemale še nadalje nove članice, ki lahko tudi istočasno plačajo članarino. Vljudno so naprošene tudi vse, ki so že pristopile, da se pridno poslužujejo tega uradnega dne in tam poravnajo že zapadlo članarino ter na ta način prihranijo nepotrebno in zamudno delo pobiranja. Članarine od hiše do hiše. Dalje se je ustanovil tudi **dobrodelni odsek**, ki se bo pod predsedstvom gospe Justine Podgornikove zanimal za potrebe zlasti revnejšega našega ženstva in skrbel za to, da se naša nadebudna mladina o priliki nameravane božičnice primerno obdari. Tudi v tem pogledu se lahko obrnejo matere ob uradnih dneh do društva, ki bo po možnosti upoštevalo njih želje. Sicer pa bodo tudi članice tega odseka same z osebnimi poizvedbami spopolnjevale informacije. Nadalje se je poročalo pri sestankih o delovanju za prireditve božičnice. Že na prvi poziv gospe predsednice, naj se prijavijo prostovoljno sotrudnice, ki bodo izdelovale obleke in predpasnike, s katerimi se

bo obdarovala šolska mladina, se je priglasila lepa vrsta marljivih članic, ki so obljubile svojo pomoč.

Z vpisovanjem na novo priglasičenih članic se je zaključil ta prvi društveni sestanek, ki je pustil v vseh vdeleženkah vtis, da smo na pravi poti! Naj ne manjka na prihodnjem sestanku nobena zavedna Slovenka! Odbor se nadeja, da bo mogel že pri tej priliki nuditi članicam zanimivo predavanje, kateremu bodo sledila potrebna poročila, predlogi in pogovori ter se bo nadaljevalo z razdeljevanjem delokroga posameznih odsekov in članic. Pazite torej na obvestila v časopisih! Na veselo svidenje!

+ **Prvi nastop »Goriškega godbenega krožka«.** Sadove velikega truda in brezmejne požrtvovalnosti, katero je do prinesel goriški godbeni krožek, šele po treh mesecih godbenih vaj, je prvič pokazal dne 2. oktobra pri zgodovinskem prenosu M. Božje na Sveto Goro. Nabavil si je krožek za silo lepe godbene čepice (kape) in godbeni znak, katerim upamo — bo sledil celoten kroj. Prve korakne vaje se je proizvajalo na mirenki cesti skupno z mirenskim istotako novim godbenim krožkom. Soglasno delovanje je povzdignilo krožek na 42 mladih godbenikov. Čudovito je bilo videti veliko četo mladih godbenikov, ki je prikorakala na dan procesije pred Stolno cerkev in tam čakala, da ob prikazu podobe M. B. prvič zasvira nji na čast lepo mednarodno pesem »Ave Marija«. Po nestrpnem čakanju se prikazuje podoba Matere Božje; 42 mladih godbenikov zasvira prelepo pesem, in obenem z godbo zaori na stotine glasov. Bil je to prekrasen in res slovesen trenutek. Vse je začudeno gledalo mlade godbenike in komaj tudi dorasle mladeniče kako so neustrašeno nastopali in igrali. Izmed petih godb, se je »Gor. godbeni krožek« pokazal najpožrtvovalnejšega in je spremil M. B. do poslednjega cilja, to je na Sv. Goro.

Dopisi.

MIREN.

Dne 12. t. m. se je vršil v Mirnu nabor letnika 1903 in sicer tudi za sosedne vasi. Izid nas je presenetil. Mirencem se je predstavilo k naborni komisiji 13. in 13 vojakov so napravili, kar odgovarja 100%. V dobi pred vojno, to je v času rožljanja v militaristični Avstriji smo se čudili, ako so potrdili vsakega petega k vojakom. Da pa sedaj vsakega potrde je res čudno, zlasti ker vendar na vseh mirovniških konferencah izjavljajo, da država ni militaristična. Da imajo gospodje v komisiji točna navodila, navajamo tale vzgled: Pri nekem naborniku ni našel zdravnik, organizma v popolnem redu, hotel ga je poslati k pregledovanju na zdravniški zbor, predsednik pa se upre in določi: sposoben, potrjen! Lepi časi?!

MIREN. (Obrtnonadaljevalna šola).

Obrtno nadaljevalna šola v Mirnu naznanja, da vpisuje vse rokodelske vaje iz Mirna in okolice za svoj I. in II. tečaj v nedeljo dne 25. t. m. in na dan »Vseh svetnikov« 1. novembra t. l. od 10—12 ure popoldne. Dolžnost vsakega mojstra in obrtnika je, da skrbi za strokovno izobrazbo svojega naraščaja. Ker nameravamo osnovati tudi prvi tečaj za dekliško obrtno nadaljevalno šolo naj se priklase tudi vse deklice samo iz županstva Miren, ki imajo ljudsko - šolsko odpustnico do dovršenega 17. starostnega leta ob označeni uri pri podpisane vodstvu. Z rednim poukom pričnemo dne 5. novembra ob 8. uri popoldne. Pozneje se ne sprejme v šolo nikogar več. Za vaje je šola obligatorična. Pridite vsi Mirenci in okoličani!

Vodstvo obrtno nadaljevalne šole v Mirnu, dne 22. oktobra 1922.

SOVODNJE. (Grozna nesreča).

V torek dne 17. t. m. se je dogodila v naši vasi zopet težka nesreča z razstrelivom, ki ga še vedno zbirajo po Krasu, ter ga dovažajo semkaj, kjer je nagromadeno v velikanskih množinah v skladiščih ob Soči. Je to v kratkem času že drugi tak slučaj, ki je zahteval mlado življenje. Omenjenega dne okoli 4. ure popoldne je neki dvaindvajsetletni delavec iz krminske okolice izpraznjeval ob teh skladiščih večji projektil, ki je pri tem razpočil, ter ga tako raznesel, da so komaj daleč na okoli zbrali nekatere dele telesa. Pretresljiv je bil prizor, ko je pokonikov tovariš pripeljal zvečer domov materi njegovo kolo in ji povedal, kaj se je zgodilo s sinom. Uboga mati je padla v omedlevalo. Občinarji zahtevamo ponovno od županstva, da stori vse potrebne korake, da se ta stalna velika nevarnost odpravi iz naše najbližnje sosesčine!

SOVODNJE PRI GORICI.

V »Delu« št. 151. od 12. t. m. pravi neki dopisnik v »Sovodenskih razgovorih« med drugim tudi to-le: »France: Veš, Tonček, kaj pravijo!« »Pravijo, da si je bivši komisar pok. Franc Rojc vzel 300 lir plače na mesec, dasiravno je imel določeno od upravnega sveta samo 250.« — Tonček: Jojži, pa so ga tako hvalili! Se sam sem čital v »Gor. Straži« mjea pohvalo. Mislim sem si, da ni bolj pridnega in poštenega človeka, kakor je on.« Talkšne nesramne trditve se upa navesti dopisnik, ki je baje sam v starešinstvu, ki pa ni imel toliko močnatosti, da bi jih že prej očital pok. Francu Rojcu, ko je še živel, kajti saj je bil tudi prej s pok. Rojcem v starešinstvu. Najpodleje pa je še to, da mavaja dopisnik stvari, ki so naravnost lažnjive, ter jih hladnokrvno očita, ko jih pok. Rojec ne more več ovrči — ker je mrtev. Kaj takega, ljudje božji, bi se ne upal trditi noben človek, ki je poznal pok. Rojca, ki se je še v boleznih trudil in skrbel za občinsko gospodarstvo s tako požrtvovalnostjo, da si je še radi tega poslabšal zdravje. Razven tega bi si pok. Rojec vzel lahko že za leto 1920 po lir 300 mesečno, kot mu je bilo od civ. komisarijata dovoljeno. Tega pa ni storil, ter je prejel le lir 250 mesečno in sicer se je držal starešinskega sklepa od 7. nov. 1920. Za leto 1921 je pa prejel plačo mesečno lir 300, koji znesek je bil pravilno v proračunu občinstvu od 26. dec. do 12. jan., to je 14 dni na ogled, ter v starešinski seji 15. jan. odoben, in od dež. komisarijata z dekretom št. 3108-21. od 21. aprila potrjen. Če tako obrekovanje mrtvih ni naravnost satansko zlobno, potem ne vemo, kaj bi naj bilo? Sram nas je, da imamo take sovaščane.

BILJE. (Smrtna kosa.)

Tu je po kratki bolezni dne 20. t. m. previden s sv. zakramenti v 48. l. starosti v Gospodu mirno zaspal Leopold Rusjan. Zapustil je vdovo in 7 skoro nedorastlih otrok. Kdor je poznal pokojnega vsak ve, da je bil vedno dober kristjan, priden gospodar, pravi družinski oče, in občesplošovan, kar je pričal tudi njegov pogreb. Naj počiva v miru.

BATUJE. (Desetletnici.)

V nedeljo, dne 15. oktobra, je praznovala »Dekliška Marijina družba« v Batujah na slovesen način desetletnico svojega obstanka in naslednjo nedeljo, 22. oktobra, istotako »Dekl. Marijina družba« v Oseku. Slovesnost je na obeh krajih povzdignil s krasnimi govori č. g. dekanjski voditelj Mar. družb, Leopold Cigoj, vdeležile so se obeh slavnosti tudi sosedne sestre. Naj bi ta jubilej poživil v srcih naše mladine idealnega duha marijanskega!

IDRIJA PRI BAČI. (Smrtna kosa.)

Odprl se je prerani grob Katarini Kofol, 24. letni mladenki, ki je dne 22. t. m. previdena s tolažili sv. vere mirno zatnila svoje trudne oči. Bila je pri vseh priljubljena, kar je pokazal njen pogreb, ki se ga je udeležila cela fara. Posebno ginjaivo je bilo petje žalostink: pred hišo žalosti »Nad zvezdami« in ob odprtem grobu »Blagor mu ki se spojiče«, za kar iskrena hvala domačemu pevskemu zboru. Ti pa draga Kati spavaj v miru.

PREGARJE V SEVERNI ISTRI.

Naš kraj je daleč od sveta, zato se malo o njem piše in bere. Vendar nismo tako zaostali, kakor bi kdo mislil. Od 10. do 18. oktobra imeli smo v naši kaplaniji prvičkrat sv. misijon. Daj Bog dobrih in trajnih sadov! Če pojde posreči, osnujemo si to zimo izobraževalno društvo. Poleg teh pametnih in koristnih reči imamo pa tudi enega učitelja italijanščine, Siciijana, ki naše otroke pretepa. Mi vemo, da smo zdaj pod italijansko vlado, a Slovenci pa le hočemo ostati, magari če se vsi ministri na glavo postavijo. Zato tudi zahtevamo slovensko šolo in ne maramo, da bi kdo naše otroke s palico in z branci spreobračal na laško narodnost. Ali mar zato davke plačujemo, da bodo naši otroci neumni iz šole prišli kakor moter gredo? Če pa ima vlada preveč denarja, naj gleda najpoprej, da plača svoje dolgovce, ne pa da laške učitelje nastavlja. Ali je mar Amerikanc za tak namen svoje dolarje na laški veter postavil? On bo svoje izgubil, mi bomo ostali kakor smo bili verni Slovenci, vlada bo imela pa dolg nos in šobo napeto. Ali je to kakšna politika?

OTLICA.

V takajšnji župniji se je obhajal sv. misijon od 26. sept. do 3. okt. Skozi celi teden se je ljudstvo z največjo vnemo skoro polnoštevilno udeleževalo misijonskih pridrig in sv. zakramentov. Posebno ginjaiva je bila sprava na Roženkransko nedeljo popoldne in slovo. Nobeno oko ni ostalo suho. Zaključila se je slovesnost iz

veličastno procesijo. Hvaležni smo gg. misijonarjem za njih trud — dobro vedoč — da so marsikatero izgubljeno dušo zopet privedli na pravo pot. Zahvaljujemo se pa tudi domačemu g. župniku, da nam je priiskrbel to dobroto. — Hvaležni občinarji.

POVIR.

V nedeljo 8. t. m. okrog desete ure popoldne se je vtila precejšnja ploha. Ravno ko smo bili pri maši v župni cerkvi je udarila strela v strelovod na zvoniku. V prvem hipu ni vedel nihče kaj se je zgodilo. Ljudstva se je polotil silen strah. Nastal je velik šum in drvenje iz cerkve. Nekateri so mislili, da se podira zvonik, drugi, da strelja kdo v cerkev, po večini so bili mnenja, da je gotovo udarila strela in usmrtila več oseb. Ves strah pa je bil prazen, ker ni bilo nobene nesreče in nikake škode.

TOMAJSKA OKOLICA. (Nova šola.)

Dne 1. t. m. se je vršila v Utovljah izredna slavnost. Lepo je bilo v noči poprej videti velik kres, ki je med grmenjem topičev in šviganjem raket žarel daleč na okoli. Bilo je to oznanilo, da se bo drugi dan udeležila goreča želja cele katastralne občine. Na trgu pred cerkvijo je pričakovala množična množica prihodna našega župnega in dekanjskega vladike msgr. Sila, ki je iz prijaznosti daroval ob 10. uri sv. mašo in potem blagoslovil na novo za šolo preurejeno poslopje. Po blagoslovitvi je naš župan Gerbec zbrane zastopnike oblasti in šolstva, kakor tudi polnoštevilno zbrano šolsko mladino z novim gosp. učiteljem Kocjanom in množično številno množico ljudstva zaporedno pozdravil in se srčno zahvalil vsem, ki so pripomogli do uresničenja ideje, katero so že naši dedje gojili. V obširnem in jedrnatem govoru je živo predočil trpljenje otrok, če morajo pohajati daleč v šolo. Marsikateremu roditelju je prišla solza v oko, ko je gledal one šolske prvoletne malčke v klopi in pomislil, da bi moral ta otroček v eno uro oddaljini Tomaj. Za županom je govoril starosta učiteljev g. Kosovel, bodril šolsko mladino in izrazil zadovoljstvo, da ji je s tem dnem prihranjeno nadalnje trpljenje, ki bi ga prestajali, če bi hodili daleč v šolo. Slovesnost je pozdravil tudi zastopnik okr. šol. sveta in častil, da so bili občani tako podjetni in priredili poslopje. Naši Tomajci so nam zapeli še par lepih pesmi, nakar je bila slovesnost končana.

Prosvetna zveza.

z Predavanja »Prosv. Zveze«. Predsednik Dr. Brumat je predaval o predmetu: »Človeška vest ali vera?« v Mirnu dne 20. t. m.; v Šempetru dne 21. t. m. v Solkanu dne 23. t. m. V svojih obširnih govorih je dokazal, ne samo trdil, da je sekularizacija — boljše profanacija nramnosti silno pogubna za človeška družbo. Nramnost, ki se odcepi od verstva je podobna rastlini, ki se vzame iz rodovitne grude in postavi na skalnata tla, kjer kmalu zamre — je podobna cvetlici, ki se odtegne vplivu žarkega solca in v temi obledi in polagoma povene. In vendar je nramnost največja človeška vrednota, ki jo morajo tudi prosvetna društva na vso moč gojiti. Da ne postanejo naša društva ljudstvu škodljiva, marveč da ostaneje vsestransko koristna, morajo skrbno negovati pravo nramnost in spoštovati njen edino trdni in zanesljivi in skozi tisočletja preizkušeni temelj, ki je verstvo. Torej ne človeška vest ali vera, ampak vest vzgojena od verskih načel nam je porok za nramno prerojenje človeške družbe. Isti je predaval 24. t. m. v Pevmi o sorodnem predmetu.

z Okrožjem! Nekatera okrožja še niso poslala priglasov. Pozivljamo tem potom naša društva, naj se radi možnosti takoj priklase in prijavijo morebitna predavanja in tečaje! Obvestila naj naslove na tajništvo »Prosvetne Zveze«, Via Carducci 4, Gorica.

z Pevska in dramska zveza se je ustanovila ta teden v Gorici. Zveza deluje kot oddelek pri »Prosvetni Zvezi« in združuje vse pevske in dramske krožke po naših prosvetnih društvih. Opozarjamo vse gledališke in pevske zборе, naj se priklase za dramske oziroma pevske tečaje. Gg. pevovodje in režiserji naj se obračajo za informacije na Zvezo in javijo svoje prireditve.

Slap pri Vipavi. Nas pa ni še burja vzela! Nasprotno! Ravno sedaj v jesenski sezoni smo začeli z živahnim društvenim delom. Posebno nas je vzbudilo in navdušilo predavanje, ki ga je imel gosp. tajnik »Prosvetne Zveze« v nedeljo, dne 22. t. m. Udeležili so se tega predavanja skoro vsi društveni člani in članice, kakor tudi zastopniki izobraževalnega društva

s Planine. Želimo, naj bi se tudi bratska »osednja društva« oklenila »Prosvetne Zveze« in potem nje dobila novega ognja in pomoči.

SV. KRIŽ NA VIPAVSKEM.

Malokrat se kaj čita o našem Sv. Križu, in zdi se skoro kot da bi vsi spali; a bolje je na tihem kaj začeti, ter potem še stopiti v javnost. Mislim namreč na društveno življenje. Skozi štiri leta so čakali društveni prostori prazni. Marsikateri fant se je vprašal, čemu prostori za društvo, če društva ni. Vedno bolj se je širilo veselje med mladino po društvu. In res kar naenkrat se je čul glas po občini »v nedeljo društveni občni zbor.« Vršil se je dne 6. avgusta t. l. Pozdravljen nas je ta dan tudi deželni odbornik g. dr. Besednjak. Volil se je odbor, kateremu gre vsa hvala, da se društvo tako lepo razvija. Že takoj prve dneve po ustanovitvi so pokazali naši fantje in dekleta, da se res zanimajo za društvo, s tem, da so se začeli takoj pripravljati za prvo prireditev. In res, dober mesec po ustanovitvi je že stopilo naše mlado društvo na odru v javnost. Priredili smo ljudsko dramo »Naša kri«. Vsa čast in hvala igralcem, da so bili tako požrtvovalni, da so marsikateri rekel bi, vsak večer pred prireditvijo pustili na odru. Tudi predavanja si je društvo preskrbelo. Ne dolgo po ustanovitvi društva nas so posetili s predavanji g. učitelj Vouk in g. dr. Besednjak. Nastalo je vprašanje o knjižnici. Prišlo je to do pretresa v odborovi seji. Odbor si je v tej stiski pomagal s tem, da so odborniki začeli prositi knjige okrog po občini. Ob tej priliki se zahvaljujemo vsem darovalcem posebnoma pa preč. g. župniku in g. društvenemu tajniku, ki je pomagal knjižnico urediti. Danes že šteje knjižnica 850 knjig. Tako je društvo napravilo že svoj drugi uspeh. »Počasi se daleč pride!« pravi pregovor. Prvi nastop na odru je naše fante in dekleta tako navdušil, da so se jeli takoj pripravljati za nov nastop. Uprizorila se bo v kratkem vesela igra »Boj za do-to«; upamo, da se bodo tudi dekleta sama izkazala pri tej uprizoritvi, da so nekaj zmogla. Kmalu nato, okrog Božiča, nas pa bodo zopet razveselili prejšnji igralci s Finžgarjevo dramo »Veriga«. Obeta se nam tudi prve dneve v novembru društveni tečaj t. j. štiri večerna predavanja. Obljubljen snov predavanj je jako zanimiva. Govorili bodo gg. iz Gorice. Ob tej priliki že sedaj vabimo vse občane ter tudi sosede. Fantje in dekleta le izrabimo ta čas, da se v društvu nekoliko izobrazimo, kajti v izobrazbi in vstrajnem delu je naša zmaga. Torej kvišku fantje in dekleta, ki se do sedaj niste za stvar zanimali, da pokažemo svetu, da tudi naša občina ima smisel za edinstvo in pravo izobrazbo. — Bog živi! — Društvenik.

Društva.

d. Podraga pri Vipavi. Dne 8. oktobra je priredilo kat. slov. izobraževalno društvo v Podragi kulturno prireditev, pri kateri je nastopil domači številni moški in mešani zbor pod vodstvom izurjenega pevovodje-organista in se je igrala Finžgarjeva drama: »Razvalina življenja«. V času, ko vipavska dolina več ali manj kulturno spi, je le obžalovati, da se je te prireditve udeležilo le malo okoličanov. Igra »Razvalina življenja« postaja vsak dan bolj življenska in marsikatero življenje posameznika in pa družine se spremeni v razvalino v današnjih dneh vsled groznega pijančevanja in spolne nebrzdarnosti. Zato bi poslušalcem in gledalcem takih ljudskih iger, kakor je »Razvalina življenja« svetovali, naj se nikar ne smejejo pri živo-resnih prizorih igre, ampak naj pazno poslušajo, gledajo in premislijo, kaj to pomeni, zakaj je tako. Res je gledališče bilo in bo vedno le zabava, ampak naj bo tudi nekoliko šola in resna zabava. Smeju so bile krive morda tudi preslabe maske, ker so ljudje preveč hitro spoznali vsako osebo, ki je nastopila. Torej več minke! Krasno je bil maskiran Sirk in je udi dobro igral; izborna sta bila Lenčka in Martin. Igra je uspela dobro, oba zbor sta se imenito izkazala in zadovoljni smo šli od prireditve. Občudujem gospoda svetnika, podraškega župnika, ki se kljub prestani bolezni ni vstrašil režije in vaj za prireditev. Posnemajte! B.

+ Vsem prosvetnim društvom! Gg. Dr. Birs in A. Kozman sta nam poslala v imenu »Pripravljalnega odbora zveze prosvetnih društev« daljši oglas, iz katerega priobčujemo sledeče: »Prosveta«, glasilo slov. kulturnih društev v Italiji, je v četrti t. j. aprilovi številki t. l. prinesla poziv vsem prosvetnim društvom v Julijski Krajini, v katerem je »obrazložila, kako živo občutimo nedostojanje skupne organizacije vseh naših

prosvetnih društev, katera naj bi jih vodila in podpirala v njihovem podrobnem delovanju za širjenje prosvete med našim narodom. Poudarjala je v tem oklicu, ki ga je podpisal pripravljalni odbor »Zveze prosvetnih društev v Italiji«, važnost in veliki pomen take trdne organizacije. Oklic končuje z besedami: »Slovenska izobraževalna, pevska, bralna, dramatična in slična društva, vsa ne politična, ki imate v svojem programu širjenje prosvete in izobrazbe med našim narodom, postanite čimprej članice te zveze, zavedajte se, da v skupnosti je moč.« V tem oklicu je bil izražen široki delavni program »Zveze prosvetnih društev«. Ista številka »Prosvete« je objavila tudi pravila te nujno potrebne organizacije. Iz pravil je razviden način organizacije. Njen namen je pa izobraževati duševno, gospodarsko in socialno Slovence v Italiji ter biti središče kulturnih društev in jih podpirati gmo-tno in duševno. Pripravljalni odbor si je bil svest, da s temi pravili ustreže vsem društvom. Pripravljalna dela za ustanovitev so se zavlekla do danes. Zalibog ni moglo priti do odločilnega koraka t. j. do občnega zbora, ker nismo mogli prej doseči potrjena pravil. Med tem časom se je ustanovila v Gorici druga navidežno enaka organizacija, ki si je dala ime »Prosvetna Zveza«, čeravno smo mi že pred več meseci kakor prej omenjeno objavili pravila naše »Zveze prosvetnih društev« in to tudi takrat v »Edinosti« poročali. Imenovana »Prosvetna Zveza« je po svojih pravilih tak, da velik del naših prosvetnih društev ne bo mogel k nji pristopiti, ker morejo biti njene članice le krščanska prosvetna društva.

Opomba uredništva: Ko lojalno objavljamo to beležko, moramo radi jasnosti in resnice ugotoviti dve stvari: 1. Podlaga pakta med bivšimi strankami, ki so se združile v edinstveno narodno organizacijo, je načelo, da mora nova politična organizacija ščititi nedotakljivost krščanskih načel. Ko torej priobčujemo gorenjo beležko, delamo to le iz lojalnosti, ker po paktu nismo obvezani, priobčevati objav organizacij, ki krščanska kulturna načela izrecno izključujejo. — 2. »Prosvetna Zveza« v Gorici se je ustanovila davno prej, predno je g. Kozman začel izdajati list »Prosveto«. »Prosvetni Zvez« so bila potrjena pravila že v septembru lanskega leta. Zgornji pripravljalni odbor je prišel tedaj precej zakasnelo.

d. Ajdovščina. »Dramatični krožek v Ajdovščini« odprli svojo letošnjo sezono prihodnjo soboto, dne 28. t. m. s češko izvirno Šubertovo dramo »Drama štirih revnih sten.« Da si je krožek ravno to dramo izbral za otvoritveno predstavo, je bila srečna misel. Že naslov nam pove, da je dejanje drame vzeto iz življenja onih, ki ne živijo v izobilju. Dejanje samo se sicer vrši že pred pol stoletjem v češkem narodu, toda odgovarja našim današnjim razmeram tako, da bolj ne more. Borba delavnega ljudstva za vsakdanji kruh, kakor tudi za narodni obstanek pod avstrijskim jarmom, v katerem so ječale vse slovanske manjšine do osvoboditve, je verno podana v tej drami in bo gotovo vsakega zanimala, da se predstave vdeležijo. — Ponovitev se vrši v nedeljo, dne 29. t. m. ob 4. uri pop.

d. Pečine. Kot je bilo že naznanjeno, priredi bralno in pevsko društvo »Planinka« svojo prvo veselico, v nedeljo, dne 29. t. m. ob 2. uri in pol popoldne. Na vsoporedu je: 1. Pozdravni nagovor. 2. V. Vodopivec: »Ptice«, pesem, poje mešani zbor. 3. S. Gregorčič: »Ujetega ptica tožba«, dekl. 4. Iv. Laharnar: »Pozdrav rožicam«, pesem, poje moški zbor. 5. S. Gregorčič: »Kmetiški hiši«, dekl. 6. A. Medved: »Stari in mladi«, igra štiridejanjska. 7. H. Volarič: »Ne zveni mi«, pesem, poje mešani zbor. — Po veselici srečkanje in šaljiva pošta. — Preskrbljeno bo tudi za primerno postrežbo, ki jo mora nuditi dr. gostilna. — Zato pričakujemo obilne udeležbe: nobeden narodni okoličan naj ne manjka. Odbor »Planinke«.

Prosveta.

+ Ilustrovana zgodovina katoliške Cerkve. Ravno kar je izšla v drugi izdaji Strojjeva »Kratka zgodovina kat. Cerkve« z dvajset slikami. Najbolj merodajna sodba o tej knjigi je pač ona, ki jo je o njej izrekel tedaj, ko je izšla prva izdaja, slovenski zgodovinar pokojni kanonik dr. J. Grušen. Ocenil je knjigo v »Slovenskem Učitelju«. In pisal med drugim: »Predvsem naj poudarjamo eno dobro lastnost Strojjeve: »Cerkvene zgodovine«, ki je zelo važna in se je doslej premalo pri nas upoštevala, namreč to, da med splošno cerkveno zgodovino vedno upleta tudi dogodke iz domače slovenske zgodovine. S tem se v učencih vzbuja zanimanje za

predmet. Pisatelj nove Cerkvene zgodovine je namostojno obdelal zgodovinsko stvarino in podaja učencem najimnitnejše dogodke iz splošne in domače cerkvene povestnice v lepi gladki slovenščini. S tem je zadel pravo smer in pokazal naslednikom, kako je treba obdelavati zgodovinsko stvarino. Tudi iz razdelitve stvari ne, iz dogodkov in oseb, ki se opisujejo v posameznih poglavjih, je spoznati, da je pisatelj zgodovinsko stvarino dobro obhvaldal in jo modro omejil na one stvari, ki so za učence naših slovenskih šol najpotrebnejše in nazanimivejše. Splošno rečemo še enkrat: Strojjeva »Kratka zgodovina kat. Cerkve« je zelo primerna, modro sestavljena, lepo opremljena učna knjiga. Nova izdaja je vsestransko izpopolnjena, zlasti jo krasi, lepe dobro izbrane slike, ki so velikega pomena za zgodovinski pouk. Knjiga je izšla v zalogi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani in stane lično in trpežno vezana Din. 26; namenjena je sicer šolam, zlasti meščanskim in višjim razredom osnovnih šol, pa bo dobrodošla vsakemu, kdor se hoče poučiti o zgodovini sv. Cerkve, zlasti o veliki ljubezni in o velikih dobrotah, ki jih je izkazovala človeštvu v vseh časih.

+ Josip Jurčič, Zbrani spisi III. zvezek. Uredil dr. Ivan Prijatelj. V Ljubljani 1922. Založila in izdala Tiskovna zadruga. Strani 42 + 434. Cena 11 Lir 50 cent. po pošti 2 Liri več. Dolgo pričakovani tretji zvezek Jurčičevih zbranih spisov v Prijateljevi redakciji je pravkar izšel. Prinaša zanimivo povest »Klosterski zolnir« in prvi slovenski roman »Deseti brat«. Obema je napisal dr. Prijatelj 42 strani obsegaajoč uvod, v katerem nam na mojsterski način oriše postanek in literarno oceno obeh Jurčičevih povesti. Zlasti uvod v Desetega brata je študija, vredna največjega vpoštevanja. Nič manj zanimive so tudi urednikove opombe. Iz platnic III. zv. Jurčičevih zbranih spisov izvemo, da izide pri Tiskovni zadrugi v kratkem I. zv. Fr. Maslja — Podlimbarskega in I. zv. Fr. Levstika zbranih spisov ter dr. Fr. Prešena Zbrana dela, ki jih pripravlja dr. Fr. Kidrič.

III. zvezek Jurčičevih spisov se dobi v knjižarni Kat. tisk. društva v Gorici.

+ »Umetniška založba«. Priporočamo sledeče skladbe: Srečko Koporec: Trije mešani zbori; Marij Kogoj: Barčica, Requiem; Marij Kogoj: Troje slospjevov; Marij Kogoj: Skladbe za klavir I., II. Marij Kogoj, ki v naši glasbi predstavlja najmodernejšo smer in ki je vzgojil mladega komponista Srečka Koporeca, je markantna osebnost v slov. glasbi. Iz raznih reprodukcij je poznan širom naše domovine in simpatičen vsem glasbeželnim Slovincem. Njegove skladbe so najboljše sredstvo za študij moderne umetnosti sploh in najbolj prijeten odhiv v trenutkih resnega razpoloženja.

Po svetu.

p. Madžarska propaganda v Prekmurju. Iz Prekmurja pišejo: Madžari so svoječasno raztrosili vest, da bo del Prekmurja okoli Dol. Lendave pripadel Madžarski. Z ozirom na te vesti so madžarski agentje preplavili Prekmurje ter hujskali odnotno prebivalstvo na oborožen upor. Ker se ljudje niso dali zapeljati, so ti agentje kmalu izginili. Nato so se pojavili na madžarski strani oboroženi elementi, ki so neprestano vznemirjali naše prebivalstvo na meji. Bili so to člani madžarske fašistovske organizacije, ki si je dala ime »Ebredő Magyarok«. Nosili so zastave s črnimi križi. Ker ta druhal le ni mirovala, je vojaški poveljnik v Dolnji Lendavi podpolkovnik Nedič poslal madžarskim oblastem noto, v kateri je energično zahteval, da se naj te tolpe tekom 24 ur odstranijo, sicer da bo on aktivno nastopil proti njim. Ta energičen nastop je imel uspeh. Madžarske tolpe so takoj izginile in sedaj je kolikor toliko mir na meji. Madžarski agentje seve še nadalje rovarijo med prebivalstvom, toda brez vidnega uspeha.

p. Ruski nakup gospodarskih strojev v Čehih. Ameriško poslaništvo v Pragi javlja, da je trgovska komisija sovjetov v Pragi nakupila v češkoslovaški republiki gospodarskih strojev za 4.500.000 kron. Rečeni stroji se imajo nemudoma poslati v Sibirijo. Kupna valuta češkoslovaške krone pri poravnavi z ameriškim dolarjem je bila 0,028, ko je bila kupčija navedenih strojev sklenjena. Poroča se tudi, da se vrše pogajanja za nakup nadaljnjih gospodarskih strojev. Začela so se pogajanja še z drugimi tvorničarji gospodarskih strojev. Tako bodo nakupili Rusi v Čehih gospodarskega orodja in strojev za 20.000.000 čk.

p. Cene v Moskvi. Na moskovski borzi so bile sledeče cene, ržena moka, pud (16 kg) 7.160.000 rubljev, pud pšenične moke 22.250.000 rubljev, pud krompirja 2.300.000 rubljev.

p. Tatovi bilijonov. Naši gospodje tatovi so resnično reveži. Če znaša ukradena vsota več kakor nekaj stotisočev, je to že veliko in za to mora biti vlomilec že rafiniran tip višjega razreda. V tem pogledu tatovi na Ruskem naše daleko nadkriljujejo. Seveda se pri tem ozirajo na vrednost valute in se sploh ne lotijo posla pod 10 milijoni. Tako poroča »Ratočaja Moskva« da so bili v Moskvi prijeti tatovi, ki so pred dvema mesecema ukradli nekemu Novickiju 10.000.000.000 rubljev (10 milijard.) Zakonecna Urban pa je bilo poleg obleke in perila ukradeno 2.000.000.000 rubljev.

LISTNICA UREDNISTVA.

Naši fantje-vojaki nam iz vseh krajev države pošiljajo tako številne dopise in pozdrave, da pri najboljši volji vseh ne moremo priobčiti. Po možnosti pridejo pa zaporedoma vsi na vrsto. Veseli nas, da se naši fantje tako zvesto drže našega lista in s preziranjem ugotavljamo, da se od internacionale plačano »Delo« norčuje iz naših fantov, ki v tujini ne morejo pozabiti svojega doma.

„Za svojo družino vzamem izključno le Vaše testenine“

Priznal je eden največjih trgovcev z delikatesami v Trstu potniku tovarne testenine v Ilirski Bistrici. Mož ki pozna in ima na razpolago najboljše izdelke, ve kaj je dobro.

ZAHVALA.

Ob priliki britke izgube predragega soproga oziroma očeta, gosp.

LEOPOLDA RUSJAN

se tem potom prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za obilo udeležbo pri pogrebu. Posebno se zahvaljujemo domačemu preč. g. kuratu za večkratno tolažbo v britkih urah, domačemu pevskega zboru za premile žalostinke, opekarskim delavcem za darovani prekrasni venec in vsem, ki so nas v teh težkih urah tolažili ter počastili predragega pokojnika s spremstvom na zadnji poti. — Bog vsem stotero povrni!

BILJE, 22. oktobra 1922.

Žalujoči: Terezija, soproga in otroci.

GOSPA FRANCOZINJA podučuje francoski jezik praktično in v teoriji. Naslov pove uprava »Straže«.

OGLAS.

Išče službe kot cerkovnik mlad oženjen mož. Več pove upravništvo »Straže«.

INTELIGENTEN RUS, ki je živel 10 let na Francoskem, daje instrukcije za francoski in ruski jezik. Naslov pove uprava »Straže«.

TEGOVINO ALI GOSTILNO se sprejme takoj v najem v mestu ali na deželi. Naslov pove uprava »Straže«.

POPOLNOMA NOV VOZ, za težo 30-35 q je na prodaj. Na ogled in natančnejša pojasnila v Gorici pri »Treh kronah«.

FOTOGRAF Adolf Trebše na Srdnici, se priporoča cenj. občinstvu za mnogobrojen obisk. Jamči za dobro in točno izvršitev vsakega dela te stroke.

Na prodaj je posestvo obstoječa iz dveh hiš, in 3 parcele dobro obdelanega sveta, zraven se proda tudi gostilniška in pekarska oprava; obe obrti se nahajati v hiši, in cela stanovanjska oprema. Proda se po zelo ugodnih cenah. — Naslov pove uprava tega lista.

RUDOLF OBLAŠČAK v Tolminu

naznanja in se priporoča cenj. občinstvu v Tolminu in okolici za ubilen obisk v trgovini z delikatesami in jestvinami. V zalogi ima vsakovrstne pijače, likerje, punčvina itd. slaščice, peciva, pristno praško gnjat. — Priporoča tudi cenjenim potnikom svojo restavracijo s prenočiščem, različna mrzla in gorika jedila vedno na razpolago.

Rudolf Oblaščak.

Naši fantje-vojaki.

Pred prilično štirinajstimi dnevi v Trstu: »Na Korzu začujem vojaško godbo in hip nato ugledal sem nepregledno vrsto novincev z godbo na čelu, obdano od spremljajočih vojakov in fašistov. Odkorakali so proti pomolu. Vkrcaji so se morali, da jih odpeljejo v Jakin do železnice. Uzl sem med fanti nekaj znanih obrazov iz okolice in stopil sem za njimi, da se od njih poslovim. Parnik je v prvo zapiskal in fantje so vstopali. Videl sem matere, kako so poljubljale sina in videl sem okoličanko, s solzami v očeh, kako je sina objela in ga pokrižala. Še par trenutkov in fantje so vsi na krovu. Še en pisk na parniku, nato mahanje z robci, vsklikanje, parnik zatuli in odpluje. In zopet mahanje, klicanje, parnik se oddaljuje, dokler ne zgine v nedogled. Z Bogom fantje!

Z Bogom! »Uboji naši fantje, ki jag-njeta so tihi med volkovi, ki vpijejo«, sem slišal iz kroga slovenskih deklet. In spomnil sem se stare vipavske pesmi, ki pravi:

Fantje se zbirajo,
na Laško marširajo
dol, doli na laško stran,
kjer nobenga ne poznam.
Barčica zaplaval
in mamica zajakala
le odrin' od kraja preč
saj se ne bomo vidli več.
Marija sedem žalosti
obvari me nevarnosti,
Le odrin' od kraja preč
saj se ne b'no vidli več.

Pismo iz Florence.

Črez hribe, doline, široke reke, ravnine in planine smo dospeli v Florence. Na kolodvoru v Florenci nas je čakala dobro izvežbana godba od 84. tega pešpolka. Ulice so bile polne ljudi, ki so nas pozdravljali. Pri sprejemu so bili navzoči tudi fašisti. V kavarini smo dobili vsak eno kavo. Prvi večer smo spali na slami. Drugi dan so nas preoblekli v celjaste obleke. Poznali nismo drug drugega. Smejali smo se en drugemu. Dobili smo vse potrebščine. Hrana je srednja: jutraj 1/8 črne kave, ob 11. tih juho, meso, dva hlebčka kruha; zvečer testenine z mešano zelenjavo. Prosti smo vsak dan od 5 tih do 8 ure zvečer. Ob 1/2 9 tih moramo biti že vsi v posteljah (brandah). Orožne vaje nam grejo še precej v glavo. Naši predstojniki so še precej dobri. Ubogati jih moramo. Slovencev nas je precej v tem mestu, kakor n. pr. pri artileriji, alpinih, sanitetnih in pri infanteriji. Mesto je krasno. Po sredi teče reka Arna. V mestu je več krasnih spomenikov, cerkva, mostov itd. Ljudje v tem mestu so jako

izobraženi. Nas Slovence imenujejo »Te-deschi«. Obljubljeno nam je, da alko bomo poštene, se povrnemo v naše kraje po teku 8 mih mesecev. Nekaj mladeničev iz tujih pokrajin je spolno bolnih. Slovenci smo pa vedno poštene in hočemo tudi ostati! Ne bomo zašli v beznice. Ne bomo zašli! Ljubimo slovenska dekleta, ki so jih rodile slovenske matere! Ne bomo jih zapustili. Ostanemo jim zvesti poštene fantje! Srčne pozdrave pošiljamo domovini iz oddaljene Florence. Bog živi naše matere, očete, fante in dekleta!

Pismo iz Turina.

Naši slovenski domovini! Podpisani slovenski fantje od gorske artilerije iz Turina pošiljamo tople pozdrave naši domovini. Nasvidenje za eno leto vsem slovenskim fantom in dekletom, materam in očetom. Franc Penko, Cenčič Karl, Ženj Franc, Ženj Ivan, Kokel Jakob, Škrab Franc, Pavšič Jožef, Jurjavčič Andrej, Batistič Anton, Ferfila Anton.

Pismo iz Specije.

Z otroškim veseljem smo Te sprejeli, draga »Straža«! Hvala Ti! Ti ne veš kako si nas razveselila s svojim prihodom v te trdnjavske zidove na Palmariji! S kakšnim veseljem Te prebirajo Tvoji sinovi! Da »Straža«, veliko in požrtvovalno delo izvajaš, ko obiskuješ nas izgubljene reve, ločene od sveta, daleč od svojcev, daleč od domačega kraja! Bog Te živi! Ti bi pa tudi rada vedela kako je kaj z nami da bi potem povedala našim materam, očetom, sestram bratom, dekletom, prijateljem, kaj ne? Kaj in kako je z nami? Veš, ni slabo, a še mani dobro! Mačeha je tujina! To velja že za navadnega človeka, ki ni v tujini pod nikako komando, koliko bolj torej še za nas, ki smo vojaki, slov, vojaki v tuji armadi! Naši komandanti z nami niso slabi, nas hvalijo, no — saj takih vojakov še ni imela Italija — a nekaj drugega je, ki nas tare in tlači k tlom! Kaj pa? Ko hodimo po ulicah Specije, trčimo čisto, čestokrat na fašiste, in tedaj nam vstajajo prsa, nam začne biti srce. Tedaj se spogledamo in se vprašujemo: »Kje smo? Kje smo? Ubo-ga Istra! Vi krnski dogodki! Vse, prav vse nam stopi tedaj pred oči, in.... Vidiš »Straža«, nič ti ne pišem kako se nam kaj godi, a kdor razume je dovolj tudi to! Saj je prišlo iz srca, iz trpečega srca! A ne boj se! Mi smo slovenski fantje, četu-ti v tujini, zapomni si, mi smo kraška kri, ki je vztrajna, neomajna — mi smo in bomo vekomaj le Slovenci! Pred par dnevi je bil nekdo vprašan po imenu od častnika. Mu pove ime. Bilo je romansko »Od kod ste?« Iz Julijske krajine! »Ste

Italijan?« »Ne!« »Toda sedaj ste Italijan?« »Ne! Italijanski vojak sem, a Slo-vence! Italijan ne!« Srčne pozdrave Vam, ki ste doma, Vam pošilja Goričani, Istrani, Tržačani, Notranjci iz Spezije.

Neprimerne šolske počitnice.

»Straža« je že pisala, da je šolstvo v Italiji daleč zaostalo za našim in da je vsaka izprememba v naših šolah po laškem vzorcu le korak nazaj. Da je to res, izpoznajajo tudi že naši domači somešjanje ital. narodnosti. Dokazov za to splošno izpoznanje kar mrgoli, zadostuj pa eden!

Pred vojno je bil znan kot hud ire-dentist neki tuk. laški mestni učitelj. Ko so postopoma prihajali v naše mesto laški vojaki, je hotel od navdušenja kar skočiti iz lkože. Pripel si je na prsi velikansko ital. kolkardo ter dirjal po ulicah in vpil ev-viva kot bi bil znorel. Pred kratkim ga sreča neki naš šolnik in vpraša: No kako je kaj v šoli? Razočarani mož se popraska za ušesom, vzdihne in reče: Gremo rako-vo pot, za dvajset let ne bodo znali naši otroci več pisati, ne čitati.

Boljšega in merodajnejšega dokaza za našo trditve nam menda ni treba. Za danes naj navedemo zopet en bolj javen pojav iz kvarljivih izprememb: izpre-membo šolskih počitnic!

Predvojne šolske počitnice so se izkazale kot jako modro urejene. Najboljši dokaz, da so datirale od l. 1875. Edino izpremembo v tem dolgem času so doživele s premaknitvijo dvomesečnih počitnic na 14 dni pozneje, da so prišle v čas največ-je poletne vročine.

Počitnice so oddihljaji v šolovanju mladine, hkratu tudi odpočitki učiteljstva od dela, ki je napornost mego je ima drugo uradništvo. Da pa doseže odpočitek svoj namen, morabit pravočasen in med delo uvrščen. Kdor prinese domov težko butaro ter se ustavi še le, ko jo vrže raz sebe, ta ne pravi, da je počival; to more reči le oni, ki je potoma butaro večkrat odlagal za kratek oddih. Prvi je prenapel svojo telesno moč, drugi si je delo bistveno olajšal in prihranil svojo moč za novo delo.

Ta primera nam kaže, da morajo biti tudi šolske počitnice pravočasne in med šolsko leto primerno porazdeljene, če imajo biti naravne in uspešne. Kdor to priznava in razume — in za to ni treba Bog ve kake bistrumnosti! — mora počitnice izpremenjene po sedanjem vzorcu obsojati. Ta izprememba se udejevtuje pred vsem v podaljšanju konecletnih počitnic od dveh na tri mesece. S tem se je

odegnil šolskemu pouku čas skoraj enega meseca, izvzemši šest dni, ki so se pri-krajšali božičnim počitnicam. Ali je pa ta prikradek res tako pametno izbran? Menda ne! Božični prazniki so važni ne le v verskem oziru, ampak tudi, ker nam prinašajo edine vesele dni v dolgočasnem in otožnem zimskem času. Kako željno jih pričakuje mladina! In kako izpodbudno sredstvo so bile prej obsežnejše božične počitnice za šolsko mladino ob pričetku šolskega leta! Začetni pouk v novem šolskem letu je najtežavnejši. V tej tež-koči je črpala mladina potrebno vztraj-nost iz željnega pričakovanja dolgih bo-žičnih počitnic. Sedanje štiridnevne po-čitnice jemljejo osobito dijakom z dežele vse veselje, ker jih njih kratek čas sili, da ostanejo v mestu, ter se še bolj dolgočasijo kot ob šol. dnevih. Če se je že hotel izgub-ljeni čas predolgih konecletnih počitnic doprinesiti s skrajšanjem medletnih počit-nic, zakaj so se v to izbrale modro ure-jene božične počitnice, ki imajo med vse-mi počitnicami najprimernejši čas? Dne-vi so najkrajši, vreme deževno, pouk pri-čenja jutraj v temi in končuje zvečer v temi. Mladina ne najde najkrajšega časa za potrebni izprehod. Temu se pridružu-je še mraz. Kokilo luči, koliko kuriva so prihranile prejšnje bož. počitnice! Če je že hotela šol. oblast nadomestiti škodo konecletnih počitnic, naj bi bila odpravila one brezštevne »feste nazionali«, ki od-vračajo mladino od knjig.

Podaljšane konecletne počitnice pri-našajo dvojno zlo: 1. Odegujejo šol. pouku en mesec časa, 2. rušijo še to malo, kar se je v pret. letu s poukom zgradilo, in sicer, ker otroci v dolgih počitnicah mnogo pozabljajo ter se šol. življenju od-vajajo. Učiteljstvo že prav glasno zabavlja zoper nezmislno dolgot teh počitnic, ker jih je samo naveličano, osebito pa še, ker ga ob novem pričetku čaka ogromen trud, predno privede mladino zopet do ti-stega znanja, s katerim je bila odšla na počitnice.

Ali nimajo sedanjí šolski oblastniki res druge naloge kot podirati, kar so njih predniki pametnega zgradili?! Uboge na-še šole, v kake roke ste prišle!

IZJAVA.*)

Ker krožijo po Renčah in okolici ne-resnične vesti o moji osebi, opozarjam tem potom, da bom sodniško postopal proti vsakemu, ki ga zasačim.

Brumet Ernest, Renče.

*) Za članke, pod tem naslovom odgovarja uredništvo, le toliko koliko velela zakon.

Knjige „Goriške Matice“.

1. Sirahove bukve. Med letošnjimi knjigami »G. M.« me je ta knjiga posebno razveselila. Imamo sicer iz zadnjih časov dober prevod te svetopisemske knji-ge v Lampetovih »Zgodbah«, a to delo je za mnoge že izgubljeno. Sedaj imamo v lični, priročni obliki izdano to dragoceno zakladnico življenjske modrosti, o kateri piše Lampé: »Knjiga se ozira na ljudi vsake starosti, obojega spola in vsakega stanu. V krepki, jedrnatih besedi uči in o-pominja. Vselej jo boš vzela s pridom v ro-ko. Na prijazen način se pri njej ogreje srce in vname za Boga in lepo čednostno življenje. Zato je ne moremo dovolj pri-poročati. Čim večkrat jo kdo bere, tem ljubša mu je in tembolj se iz nespameti posvetnega življenja dviguje kvišku k večni modrosti.« — Vsak resen človek bo čital to knjigo z velikim zanimanjem, izobražen mož ravno tako kakor priprost delavec. Dr. A. Pavlica je dober poznavatelj sv. pisma in hebrejščine, zato nam je podal temeljit prevod: vendar ni pre-vajal s suhoparno in doktrinarno natanč-nostjo, ampak nam podal prevod v le-pem, vznešenem jeziku in se po možnosti držal pravil hebrejske metrike, kar da tem navidezno prostim verzom nekak po seben čar eksotične ritmike, ki je pa pri-jetna in gladko ter neprisiljeno tekoča. To knjigo moramo uvrstiti v naše leposlovje in jo smemo opravičeno vzporediti poleg Gregorčičevega »Joba«. — Kar da temu delu posebno praktično in znanstveno vrednost, sta bogati komentar por črto in ob koncu razprava o Sirahovi knjigi in nje pisatelju ter o ritmu svetopisemske poezije. Dasi je vse to napisano s strokov-njaskim peresom, je vendar tako poljud-no razloženo, da je tudi prirostenemu narodu lahko umljivo. To knjigo bi posebno priporočali vzgojiteljem in odrasli mladini v branje in premišljevanje. Ker je pa to čtivo težko in utrudljivo, je treba nevede čitatelje in priprosto ljudstvo o-

pozoriti na to, da se taka knjiga ne čita vzdržema dalj časa kakor kaka zabavna ali poljudna — podučna, ampak jo je treba čitati odlomkoma po eno — dve poglavji skupno s komentarjem pod črto. Le tisti ki bo počasi in premišljeno čital, bo imel od te knjige užitek in korist.

Gospodu prelagatelju moramo biti za to delo od srca hvaležni in želimo, da bi nam podal še več takega čtiva, ki je za naše dni in razmere posebno potrebno in koristno. Kako dobrodošli bi nam bili v taki izdaji Psalmi, Pregovoni, Pridigar in Bukve modrosti! — (Na str. 6. vrst. 4. se je vrnila napaka, ki zelo moti in se je med »Tiskovnimi pogreški« prezrla; pravilno ima stati: — bukve ne majhne in ne zaničljive vrednosti — kakor stoji pravilno na str. 150 vrsta 32. = »non parvae, neque contemnuendae doctrinae« Vulgata.)

II. Zlata srca. — Hrvatske povesti. Poslovenil Alojzij Gradnik. — Gradnik je odličan in marljiv prelagatelj iz srbohr-vaščine. »G. M.« je pred dvema leti izda-la njegovo zbirko srbskih povesti »Bož-je solze«. Letos nam je priredil zbirko hrvatskih povesti pod naslovom »Zlata srca«. Že naslova nam pričata o idealiz-mu, kateri nam je priredil ti dve zbirki, ki upamo, da ne ostaneti edini, temveč pričakujemo še novih sličnih knjig, da naj bi povspeševale boljše poznavanje in okre-pile kulturne vezi med nami in našimi juž-nimi brati. — Prelagatelj sam povdarja da ni to kaka autologija, kark izbor naj-boljših povesti, ampak javna zbirka, ki je omejena po obsegu, vsebini in smeti. Podal nam je pet kratkih povesti. — 1.) Šandor Gjalski: Angel. Ta angel je Alek-sandra Kosančička — prvi poosebjeni čudež najidealnejšega altruizma, najvzo-nejše ljubezni do bližnjega, nadčloveške požrtvovalnosti in potrpežljivosti, vtele-šen angel, pristno »zlato srce«. Za naš v sebičnost in materjalnost zagnizen čas je to zelo prikladno berilo. Urednik »G. M.« je povdarjal v svoji napovedi letoš-njih knjig, da izidejo pod geslom dobro-delnosti; to velja predvsem za koledar, a

tudi v Sirahovih bukvalih je krepko podčr-tal besede: Miloščina! (III. 33. — XL. 24). Ne krati miloščine ubožcu! (IV. 1.) Ravnaj se sirotami ko usmiljen oče! (IV. 10.) Radodarnost! (VII. 37.) Čuvajte se vsake krivice in skrbite vsakteri za bliž-njega! (XVII. 11. 12.) — Dobrodelnost je ko vrt, ki je poln blagoslova, usmiljenje ostane na večne čase (XL. 17.) Srečen, ki se v teh dobrodelnostih vadi! — Ker luč Gospodova je sled njegov! (VI. 30. 31.) Take so bile življenjske maksime Aleksan-dre Kosančičke in lahko rečemo, da je ta »Angel najvzvišenejšega krščanskega al-truizma namenoma in programatično po-stavljen na čelo »Zlatih src«.

2.) Evgenij Kumičić: Peter Zrinski in Fran Krsto Frankopan na morišču. — Ta odlomek nam s preprostimi besedami in pretresljivo tragiko slika smrt teh dveh velikih Hrvatov, ki sta l. 1671. na morišču v Dunaškem novem mestu žrtvovala svo-je življenje, ker sta hotela Hrvatsko o-svoboditi in osamosvojiti od Avstrije. Pred nedavnim so z veliko slovesnostjo prepeljali telesni prah teh dveh velikih narodnih mučenikov iz tujine v odrešeno domovino; zato najbrže je ta odlomek sprejet v zbirko. Ta slika se namreč pre-cej razlikuje od ostalih štirih črtic, ki nam predstavljajo štiri zelo različne, a krepko začrtane značaje in so si tako nekako so-rodne kot karakterne skice. Ta odlomek ni skica v istem pomenu, nam pa vendar — četudi samo za hip kakor v nekaki živi sliki — pokaže dve »Zlati srci«.

3.) Jos. Evg. Tomić: Obisk. — Ta črtica nam v humorističnem ozačju riše gospoda »vpokojenega davkarja Luko Kladu, kateri se je od računskega podčastni-ka povpel do vlastelinskega najemnika. Ta »skopuh prvega reda« se je nepresta-no gostil pri sosedih, sam pa se je vsem gostom vedno skrival; postal je zaradi te svoje skoposti prava komična figura. En usoden obisk ga je v toliko spreobrnil, da se je sicer vse leto gostil pri sosedih, na starega leta dan pa je tudi on prirejal go-stijo. Drugih napak ni imel, zato ga lahko prištevamo med »zlata srca« vsaj s tisto

vpravičenostjo kot kristijana — grešnika v »občestvu svetnikov«.

4.) Venc. Novak: Salomon. — Salo-mon je tragična prikazen slaboumnega fanta, ki se zagleda v lepo Maro. Ona z najbolj umazano sebičnostjo izrablja do njegovega zadnjega življenjskega vzdihla blazno ljubezen, radodarnost, požrtvoval-nost in potrpežljivost tega »zlatega srca«.

5.) August Šenoa: Pruski kralj. — Janez Krvarič je do neumnosti preprost človek in nima na vsem svetu druge lju-bezni kot svojo hčerko Reziko. — Ko je postal mestni bobnar, se je začel pečati s politikom, ki je bila za njegovo glavo previsoka in mu jo je zaradi tega zmeša-la. — Hčer je hotel omožiti proti njeni volji — zato mu je zbežala na Prusko; on je vsled tega udarca popolnoma zno-rel in si umislil, da so ga izvolili za prus-kega kralja. — Tudi on je svoje vrste »zlato srce«.

Glede zunanje oblike teh knjig mo-ramo reči, da je zadovoljliva; škoda, da se pri vezanih knjigah izgubi načelna ilu-stracija. — Ilustriranje Sirahovih bukev nas ni zadovoljilo; tiste tri risbe so brez sorazmernosti vtaknjene v knjigo. Tako knjigo kakor ta je težko res umetniško in strujenočustno opremiti; naj bi se okrasila izključno dekorativno na čelih, v inicijal-kah in ob sklepih posemeznih poglavjih oziroma delov.

Bolj zadeto bi bilo, ako bi bilo založ-ništvo naročilo Buciku portretirati »Zlata srca«; dobili bi bili pet lepih risb: Gospa Aleksandro Kosančičko, Zrinskega ali pa Frankopana na morišču, Gospoda Luko Kladu, Salomona — Mijo, Janka Krvariča — »pruskega kralja«.

Uredništvo naj bi se držalo v sploš-nem tega načela: epične stvari sigmativ-no, linične oziroma modroslovne in ab-straktne dekorativno ilustrirati. Razen-tega naj se gleda na pravo sorazmerje ilustrativnega dela skozi vsi knjigo. »Zla-ta srca« bi bila z ilustracijami pridobila, — »Sirahove bukve« bi brez teh ilustracij ne bile nič izgubile. Sicer pa: Obe knjigi vsega priporočila vredni. Belé.

Najbogatejša zaloga

damskih klobukov zadnjih vzorcev in največja izdelovalnica modnih predmetov je v Gorici pri

Rozi Mungherli

Corso Verdi 41, vogal ul. Contavalle I/II

Cene brez vsake konkurence!

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo

e osrednja organizacija vseh goriških zadrug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje

Urađuje ob delavnikih od 8. do 12. predpolne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

Ant. Terpin & C.

nova zaloga manufakturnega blaga v Gorici, Via Rastello št. 10

Ravnokar došlo novo zimsko blago v veliki množini. Priporoča se za mnogo brojen obisk.

CENE BREZ KONKURENCE.

Na drobno! Na debelo!

Sprejme se za takojšnji nastop, blagajničarka in trgovski pomočnik, za trgovino z manufakturnim blagom, večča, slov. in ital. jezika. — Naslov pove uprava »Goriške Straže.«

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoli.

ŠOLSKE ZVEZKE

ŠOLSKE KNJIGE

ŠOLSKE POTREBŠČINE

se dobi po konkurenčnih cenah

v Knjigarni Kat. tisk. druš.

Gorica - Via Carducci 2 - Gorica

VELIKA IZBIRA

klobukov za gospe

OTILIA CALLIGARIS

GORICA

- Via Mamelli 4 (prej via Scuole). -

JOŽEF KLINKON, urar, naznanja tem potom, da izvršuje svojo urarsko obrt kakor tudi popravlja šivalne stroje, stolpne ure itd., sedaj v lastni hiši v Tolminu št. 43. — Priporoča se za obila naročila. Delo izvršuje točno. Cene brez konkurence.

Na prodaj je lahek poštni voz za enega konja, koleselj na štiri kolesa, in koleselj na dve kolesi (biroč) pri Leopoldu Kofol, Čepovan.

Zobozdravniški atelje

Dr. A. SERJUN in M. KOVAČIČ, dentist

Tolminu

izvršuje zobozdravniška dela vsake vrste po najnovejši tehniški v zlatu in kavčuku, solidno in v najkrajšem času

Plombiranje zob ter izdiranje brez bolečin. — Cene zmerne.

Prihranite denar!!!

kje se dobivajo

ČEVLJI po najnižjih cenah??

samo pri

R. SIVITZ

Gorica, Corso V. E. 7.

VELILA IZBERA!!

Suhe gobe

bele, kupuje v velikih in malih množinah, tvrdka

Sever & Komp. Trieste, ul. Machiavelli 13

Naznanilo. Vojska je začela

proti draginji manufakturnega biaga.

Tvrđka

Artur De Rossi v Gorici Corso Verdi št. 1. (nasproti Semenšču)

PRODAJA:

Madapolan 68/70 cm. po L. 3.—

Parhent barv. 68/70 cm. " 3.—

Oxford-Zefir 75 cm. " 3.20

Platno z Marijino znamko

C. d. A. I vrste " 4.40

Parhent beli 75 cm. " 5.—

Ženske srajce " 7.80

Cvilh za postelje I vrste

120 cm. " 8.

Velika zaloga češkega platna itd. tvrdke

Anton Klazar A. G. Praga.

Izbera tapetov in kompletne opreme za postelje čehoslovaškega izvora.

Kupite in prepričajte se!!

Izšel je:

Vedež za l. 1923

in

Hišni prijatelj.

Dobiva se v Gorici v Knjig. K. T. D.

MONTOVA HIŠA,

V Trstu pri J. Stoka via Milano 37.

Cena: Vedež lično vezan stane L 3.

Vedež elegantno v platno vezan L 4.

Hišni prijatelj L 2.

Kmečka hranilnica in posejilnica v Prvačini

registrovana zadruga z omejeno zavezo vabi

na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 5. novembra 1922 ob 3. pop. v župnišču.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Revizijsko poročilo.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1921.
5. Slučajnosti.

NB. Ako bi napovedani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši 12. novembra 1922 ob isti uri in istih prostorih drug občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število članov.

Načelstvo.

Na prodaj je v sredini mesta Maribora skoraj nova hiša z devetimi stanovanji. Natančna pojasnila daje lastnica gospa Zofija Pirc v Ljubljani, Dr. Val. Zarnikova ulica št. 11.

V NAJEM SE ODDA itakoj dve veliki prazni sobi nasproti Municipija. Za pojasnila: Corso V. E. 28. I. Zavarovalnica Union.

Med. Univ. dr. Rado Šifligoi, ordinira začasno v ulici P. Zorutti št. 12. celodnevno.

PODRUŽNICA Ljubljanske kreditne banke :: V GORICI ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavica S H S kron

CENTRALA:

Rezerva S H S kron

80 MILIJONOV. LJUBLJANA. 64 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8½.—12 in od 3—5

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžet & Koritnik)

GORICA :: Corso Verdi štev. 7 :: GORICA

Velika izbira moškega in ženskega sukna, raznovrstnega zephirja, perkala ter perila, velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi vsakovrstnega blaga za neveste, drobnarij ter vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

Josip Kerševani

mehanik in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5, Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Rymann, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

J. Lenassi, Gorica, Via Trieste 16.

Moka, sir, oves, otrobi, kava sladkor, špeh, olje, petrolej itd

Velika razprodaja

ANDREJ MAVRIČ

manufakturna trgovina z izgovljenimi oblekami

GORICA - Via Carducci št. 11 - GORICA

Zgoraj imenovana trgovina opozarja cenj. občinstvo, naj ne zamudi najugodnejše prilike, nabaviti si po nizki ceni dobro manufakturno blago!

Vsled proslitve v lastno hišo in pomankanja prostorov se bode prodajalo raznovrstno žensko in moško blago, žimo, volno, blazine, ter sploh vse najpotrebnejše blago za novoporočence

pod tovarniško ceno,

Ponovno opozarja cenj. občinstvo, naj uporabi to priliko, ki bo trajala od 20. septembra 1922 do preselitve v lastno hišo št. 3 Via Carducci.

Za obilen obisk se priporoča

ANDREJ MAVRIČ.

Ne pozabite na domačo tvrdko! :: Postrežba najboljša in točna!

Došlo je pohištvo (mobilja)

vsake vrste po zelo ugodnih cenah, ter blago zajamčeno.

P. Grignaschi, ul. Morelli 49.

Cigaretni papir

Abadie je najboljši

Zahtevajte povsod!